

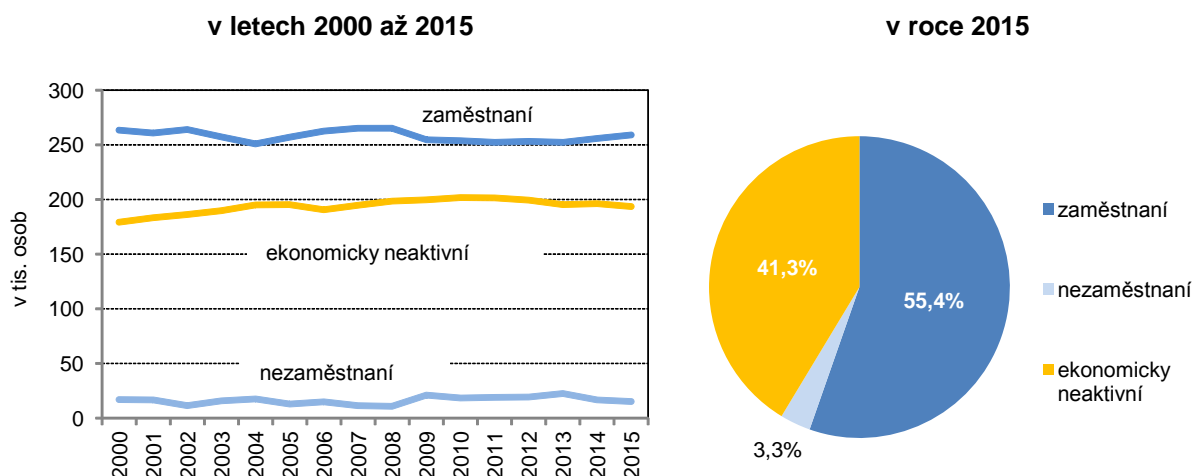
## 2. Sociální vývoj

### Trh práce (VŠPS)

#### Data o ekonomické aktivitě z Výběrového šetření pracovních sil.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS)<sup>1</sup> lze populaci ve věku nad 15 let rozdělit na ekonomicky aktivní a neaktivní. Účastníci na trhu práce (zaměstnaní a nezaměstnaní) tvoří pracovní sílu kraje, využitý pracovní potenciál představují osoby zaměstnané. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, studenti a osoby pečující o rodinu.

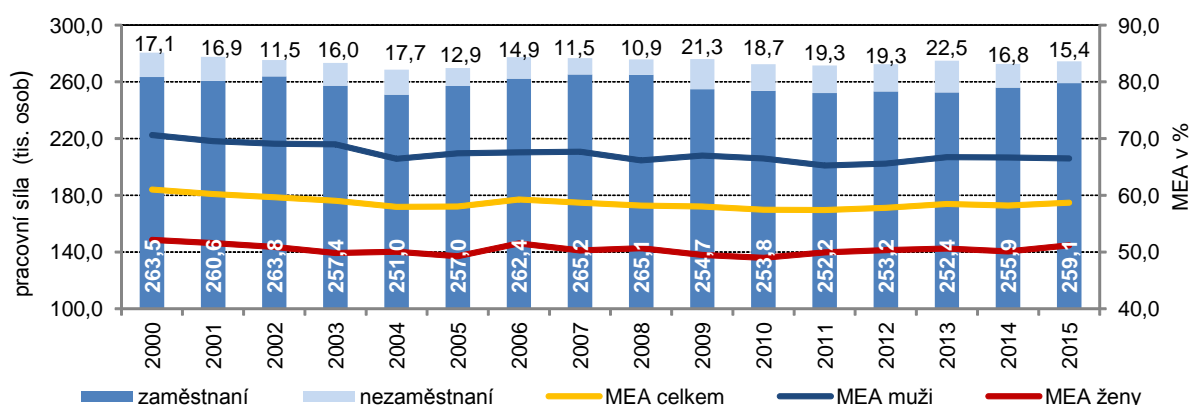
**Graf 2.1 Obyvatelstvo starší 15 let podle ekonomického postavení v Královéhradeckém kraji**



#### Pracovní síla v kraji roste pomalu.

Pracovní sílu kraje tvořilo v roce 2015 celkem 274,5 tis. osob (259,1 tis. zaměstnaných a 15,4 tis. nezaměstnaných osob), meziročně i proti roku 2010 vzrostla jen velmi mírně (o necelé 1 %). Z dlouhodobého hlediska byl vývoj pracovní síly kolísavý, odrážel demografické (stárnutí populace kraje) i ekonomické jevy a procesy (prodlužování věku odchodu do důchodu). Dobrým signálem je růst zaměstnaných v kraji na úkor osob nezaměstnaných v posledních dvou letech.

**Graf 2.2 Struktura pracovní síly a míra ekonomické aktivity v Královéhradeckém kraji**



#### Míra ekonomické aktivity v kraji zůstává

Pracovní síla tvořila v roce 2015 necelou polovinu celkového počtu obyvatel kraje. Dlouhodobý pokles míry ekonomické aktivity (MEA)<sup>2</sup> se změnil v roce

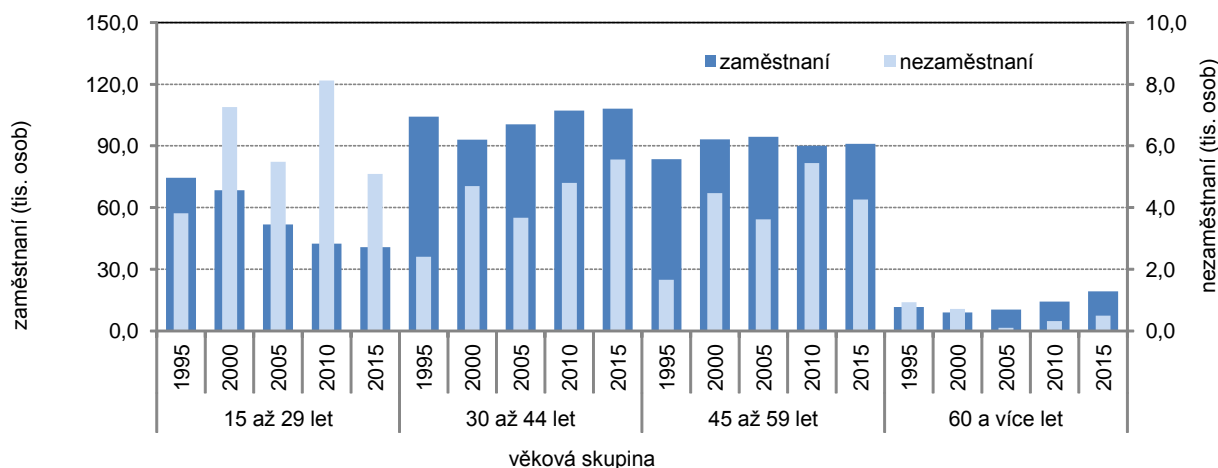
<sup>1</sup> Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) je organizováno od roku 1993, řídí se doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO) a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná. Při posuzování výsledků je třeba mít na zřeteli, že výsledky šetření jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou a to především na úrovni regionů.

<sup>2</sup> Míra ekonomické aktivity (MEA) vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a takových nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel starších 15 let.

podprůměrná.

2012 v mírný růst. V roce 2015 činila MEA v kraji 58,7 %, proti průměru ČR (59,4 %) mírně zaostala, mezi kraji to byla osmá příčka. Přetrvává výrazný rozdíl v MEA mezi oběma pohlavími, což má své důvody (rodičovská dovolená žen, rozdílný věk odchodu do důchodu, převaha ženského pohlaví mezi studenty středních a vysokých škol apod.). V roce 2015 dosáhla MEA mužů 66,5 % a žen 51,2 %, zatímco u žen byla téměř shodná s průměrem za ČR (51,3 %), u mužů za republikovým průměrem zaostala (o 1,5 p.b.).

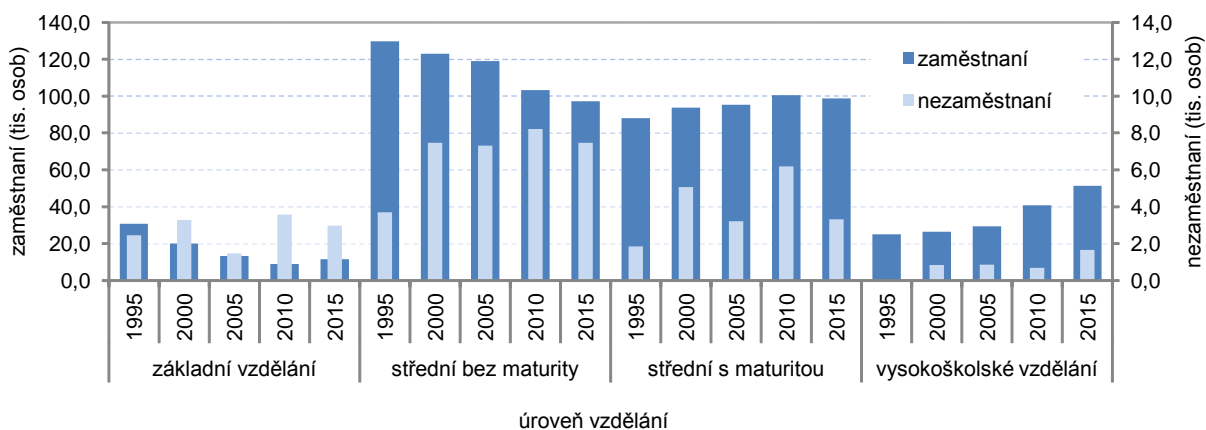
**Graf 2.3 Pracovní síla podle věku a ekonomického postavení v Královéhradeckém kraji**



**Roste zastoupení zaměstnaných osob ve věku nad 60 let.**

Z pohledu věkové struktury převažují mezi zaměstnanými i mezi nezaměstnanými osoby ve věku 30–34 let, jejich podíl činil v roce 2015 celkem 41,7 % na celkovém počtu zaměstnaných, u nezaměstnaných byl podíl nižší (36,1 %). V kraji je patrný dlouhodobě vyšší podíl nezaměstnaných v nejmladší věkové skupině (15–29 let), v roce 2015 byl třetinový, průměr ČR byl o tři procenta nižší. Vzhledem k rostoucí hranici odchodu do důchodu se postupně zvyšuje zastoupení zaměstnaných osob ve věku 60 a více let (ze 4,2 % v roce 1995 na 7,4 % v roce 2015).

**Graf 2.4 Pracovní síla podle vzdělání a ekonomického postavení v Královéhradeckém kraji**



**Roste podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými i nezaměstnanými.**

V delším časovém pohledu se odráží změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly. U zaměstnaných i nezaměstnaných převažovaly dlouhodobě osoby se středním vzděláním bez maturity (více než 40 %). Pozitivním jevem je růst vzdělanosti v celé populaci, především v mladších věkových kategoriích. V roce 2015 již převažovaly mezi zaměstnanými osoby s maturitou (38,1 %), podíl vysokoškolsky vzdělaných vzrostl mezi roky 1995 a 2015 o více než 10 procentních bodů na 19,9 %, naopak podíl zaměstnaných osob se základním



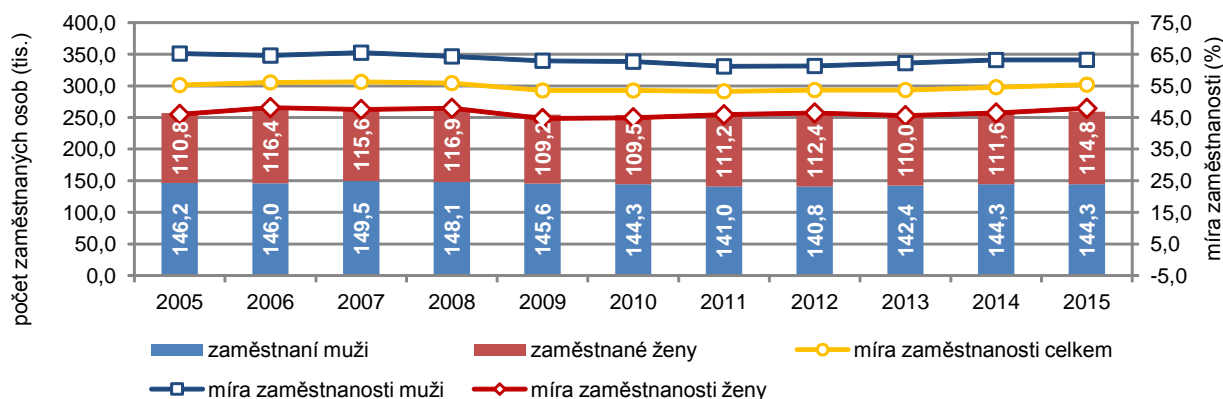
vzděláním, vč. osob bez vzdělání, klesl (z 11,3 % v roce 1995 na 4,5 % v roce 2015). Negativní skutečností je, že mezi nezaměstnané se začínají stále častěji zařazovat i osoby s vysokoškolským vzděláním, nárůst od roku 2010 byl 7 p.b. Každý desátý nezaměstnaný v roce 2015 měl vysokoškolské vzdělání.

## Zaměstnanost

**Míra zaměstnanosti roste, ale zůstává pod republikovým průměrem.**

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu po roce 2008 nastalo na trhu práce oživení, které pozorujeme především v posledních dvou letech. Zatímco počty zaměstnaných mužů v roce 2015 se meziročně nezměnily, u žen došlo k nárůstu (o 3,3 tis. osob). Počty zaměstnaných osob ovlivnily i ukazatel míra zaměstnanosti<sup>3</sup> v kraji. Ten byl od roku 2013 v kraji na vzestupu, v roce 2015 vzrostla jeho krajská hodnota na 55,4 %, ale zůstala pod republikovým průměrem (56,4 %) a mezi kraji byla pátá nejnižší.

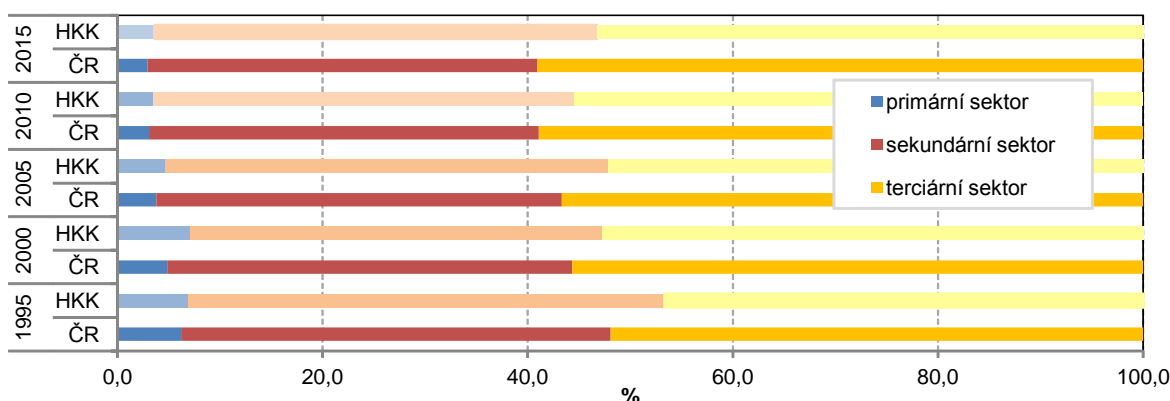
**Graf 2.5 Struktura zaměstnaných a míra zaměstnanosti v Královéhradeckém kraji**



**Nárůst podílu zaměstnanců na úkor podnikatelů.**

Převážná část zaměstnaných osob byla dlouhodobě v zaměstnaneckém poměru (vč. členů produkčních družstev). V roce 2015 vzrostl v kraji podíl zaměstnanců na 84 %, naopak podíl podnikatelů klesl na 12,5 %, zaměstnavatelé tvořili 3,2 % z celkového počtu zaměstnaných. Jako důsledek krize lze pozorovat v kraji od roku 2011 nárůst podílu zaměstnanců na úkor osob pracujících na vlastní účet.

**Graf 2.6 Zaměstnaní podle sektorů v Královéhradeckém kraji**



**Přírůstek zaměstnaných v průmyslu a ve stavebnictví.**

Více než polovina zaměstnaných v kraji pracovala v roce 2015 v sektoru služeb (53,3 %), 43,1 % v průmyslu a stavebnictví a 3,6 % v zemědělství. Proti průměru České republiky je v kraji vyšší zastoupení primárního a sekundárního sektoru (o 0,7 p.b., resp. 5,1 p.b.), naopak v terciárním sektoru kraj zaostává o 5,8 p.b. Z dlouhodobého hlediska došlo v kraji od poloviny 90. let k úbytku zaměstnaných v zemědělství a jejich přelivu do sekundárního sektoru a především do sektoru služeb. Poté co se ekonomice začalo dařit možno pozorovat v kraji nárůst zaměstnaných v sekundárním sektoru, v roce 2015

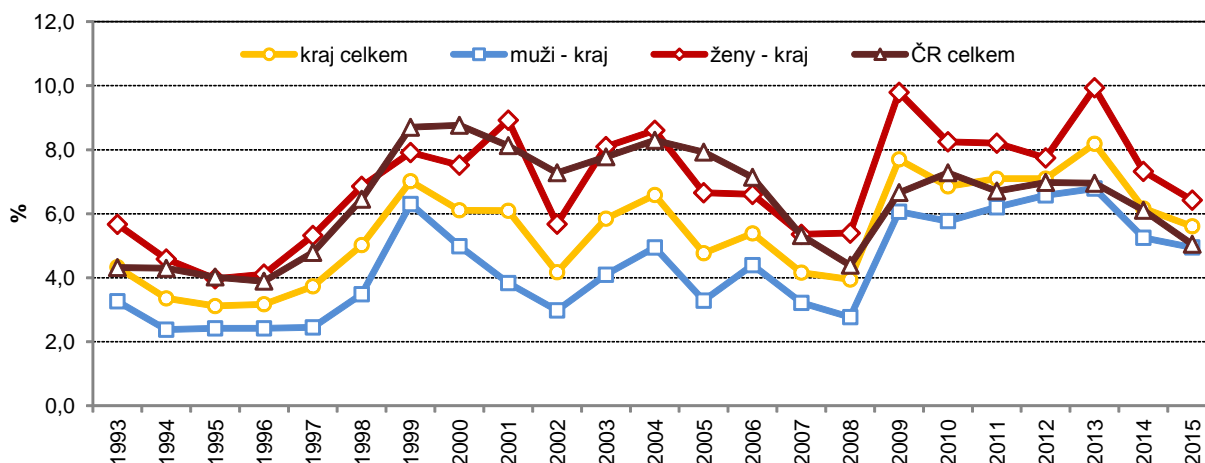
<sup>3</sup> Míra zaměstnanosti je podíl zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let.

představoval meziroční nárůst 3,9 % a byl ze všech krajů nejrychlejší. Zaměstnaní v terciárním sektoru zůstali ve stejné výši jako v předchozím roce.

**Nárůst osob s druhým zaměstnáním, v roce 2015 ženy předstihly muže.**

V roce 2015 mělo druhé a další zaměstnání v kraji celkem 14,1 tis. osob, tj. 5,4 % z celkového počtu zaměstnaných v kraji. Jejich počet po krizi (v roce 2008) v kraji rostl (s výjimkou roku 2014); růst žen s druhým zaměstnáním byl rychlejší než u mužů, v roce 2015 počet žen s druhým zaměstnáním (7,3 tis.) předstihl muže (6,7 tis.).

**Graf 2.7 Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Královéhradeckém kraji**



**Mezi nezaměstnanými převažovaly ženy.**

Růst ekonomiky se kladně promítl i do nezaměstnanosti. Nárůst počtu nezaměstnaných se po krizi (2008) zastavil a v posledních dvou letech jejich počet klesá. V roce 2015 bylo v kraji 7,9 tis. nezaměstnaných žen (51,2 % z celkového počtu) a 7,5 tis. mužů (48,8 %). Meziroční pokles nezaměstnaných žen byl rychlejší než u mužů, počet nezaměstnaných žen se snížil o téměř 11 %, nezaměstnaných mužů ubylo o 6,1 %.

**Pátá nejvyšší obecná míra nezaměstnanosti.**

V souvislosti s poklesem počtu nezaměstnaných klesla v kraji i obecná míra nezaměstnanosti, a to o 0,6 p.b., na 5,6 %. Proti průměru České republiky byla v kraji o 0,6 p.b. vyšší a mezi kraji 5. nejvyšší. Nezaměstnanost mužů zaznamenala meziroční pokles o 0,3 p.b. na 5 %, mezi kraji je čtvrtá nejvyšší, nezaměstnanost žen klesla o 0,9 p.b. na 6,4 %, v porovnání s ostatními kraji to byla prostřední příčka.

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvořilo v roce 2015 celkem 41,3 % (tj. 193,4 tis. osob) z obyvatel starších 15 let. Přes stárnutí populace, které je nejrychlejší ze všech krajů, klesl meziročně jejich počet o 2,8 tis. (o 1,4 %), je to dáno i zvyšující se hranicí odchodu do důchodu a poklesem počtu studentů středních a vysokých škol.

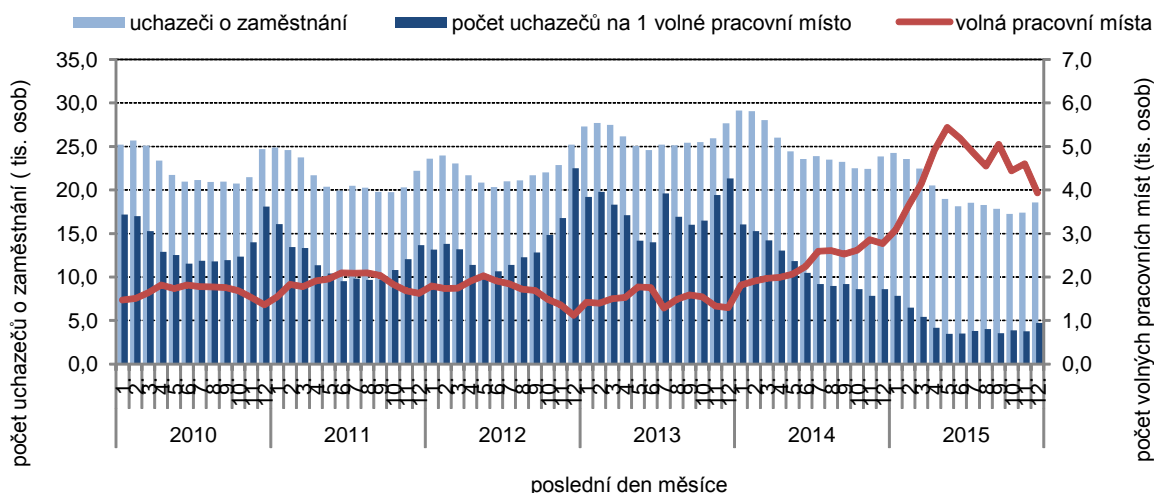
**Nezaměstnanost (MPSV)**

**Počty nezaměstnaných v kraji klesají.**

Jak již bylo výše uvedeno, růst ekonomiky ovlivnil pozitivně nezaměstnanost v kraji. To potvrzují i data o podílu nezaměstnaných osob přebíraná z MPSV. Koncem roku 2015 evidovaly úřady práce v kraji celkem 18 574 uchazečů o zaměstnání, meziroční pokles (proti prosinci 2014) byl více než pětina (o 5,3 tis. osob), proti prosinci 2010 byl úbytek nezaměstnaných ještě výraznější (téměř čtvrtinový, tj. o 6,1 tis. osob). Vliv krize na trh práce se v kraji plně projevil počátkem roku 2010, kdy se počet nezaměstnaných přehoupl přes hranici 25 tis. osob. V následujících letech pak nezaměstnaní opisovali obdobnou křivku (snížení v letních měsících vlivem sezónních prací a jejich opětovný nárůst ke konci roku) se vzrůstající tendencí. Vůbec nejvíce nezaměstnaných, hlášených na úřadech práce, bylo počátkem roku 2014, kdy se jejich počet přiblížil hranici 30 tisíc osob v kraji (viz graf 2.8). V posledních dvou letech je vidět jasný trend poklesu počtu nezaměstnaných.



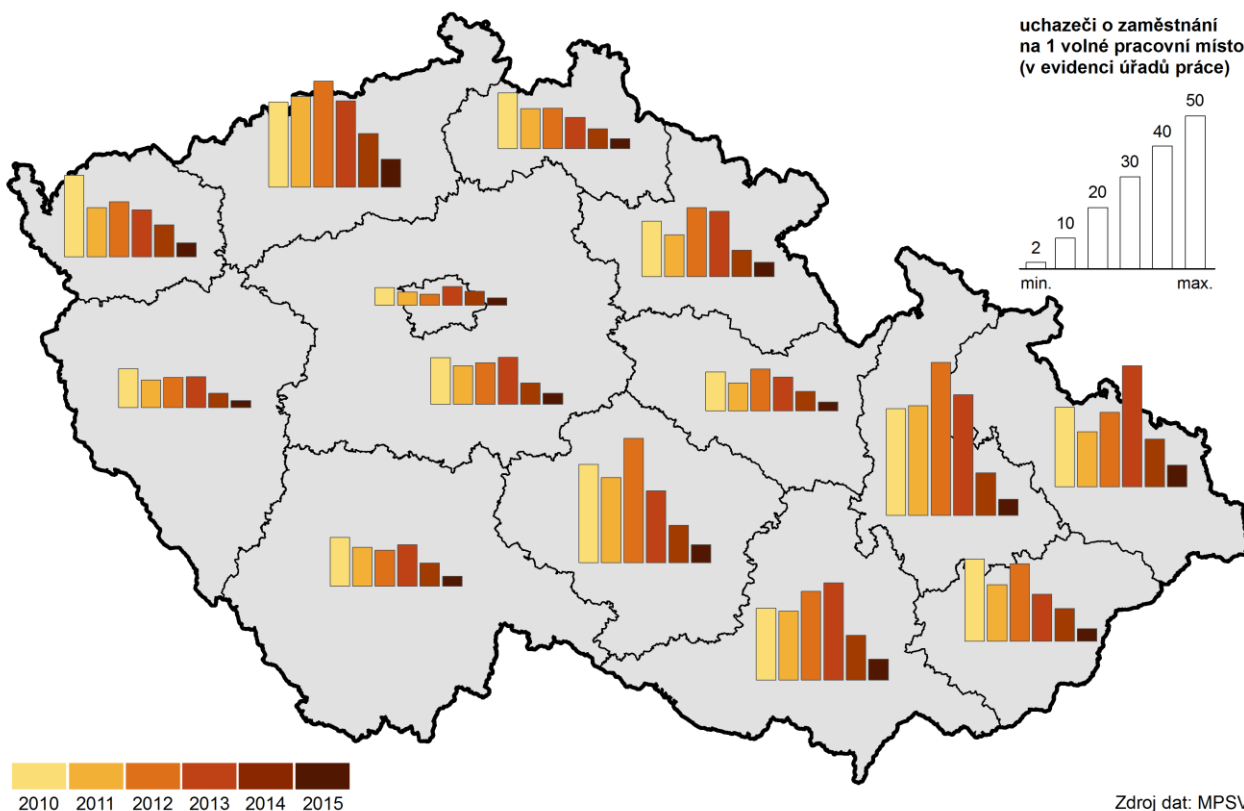
**Graf 2.8 Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v Královéhradeckém kraji**



**Růst volných pracovních míst v posledních dvou letech.**

Zlepšení ekonomické situace se promítlo i do počtu volných pracovních míst hlášených na úřadech práce. Výrazný růst volných pracovních míst v kraji můžeme pozorovat v posledních dvou letech, v květnu 2015, kdy byl jejich počet od roku 2010 zdaleka nejvyšší (5,5 tis. míst), proti počátku roku 2014 se ztrojnásobil. K 31. 12. 2015 počty pracovních míst meziročně vzrostly (o 1,1 tis. míst, tj. o 42 %), proti prosinci 2010 přibylo 2,6 tis. volných míst, to je téměř trojnásobný nárůst.

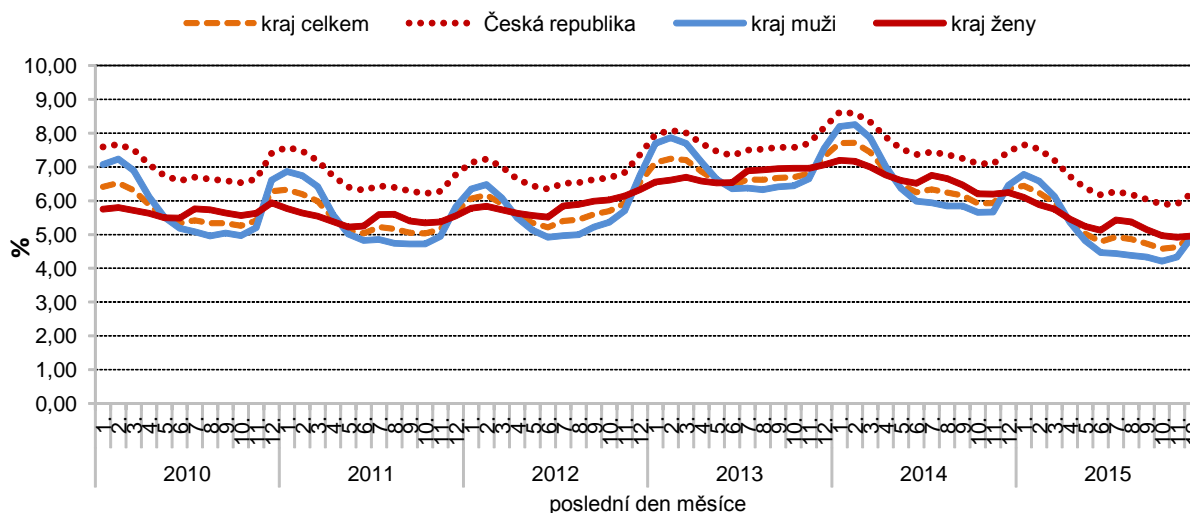
**Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2010 až 2015 (stav k 31. 12.)**



**Klesl počet uchazečů na jedno volné pracovní místo.**

Díky poklesu počtu uchazečů o zaměstnání a nárůstu volných pracovních míst připadlo v závěru roku 2015 v kraji celkem 4,7 uchazečů na jedno volné místo na úřadě práce. Přesto je to mírně nad průměrem ČR (4,4 uchazečů) a mezi kraji je to šestý nejvyšší počet.

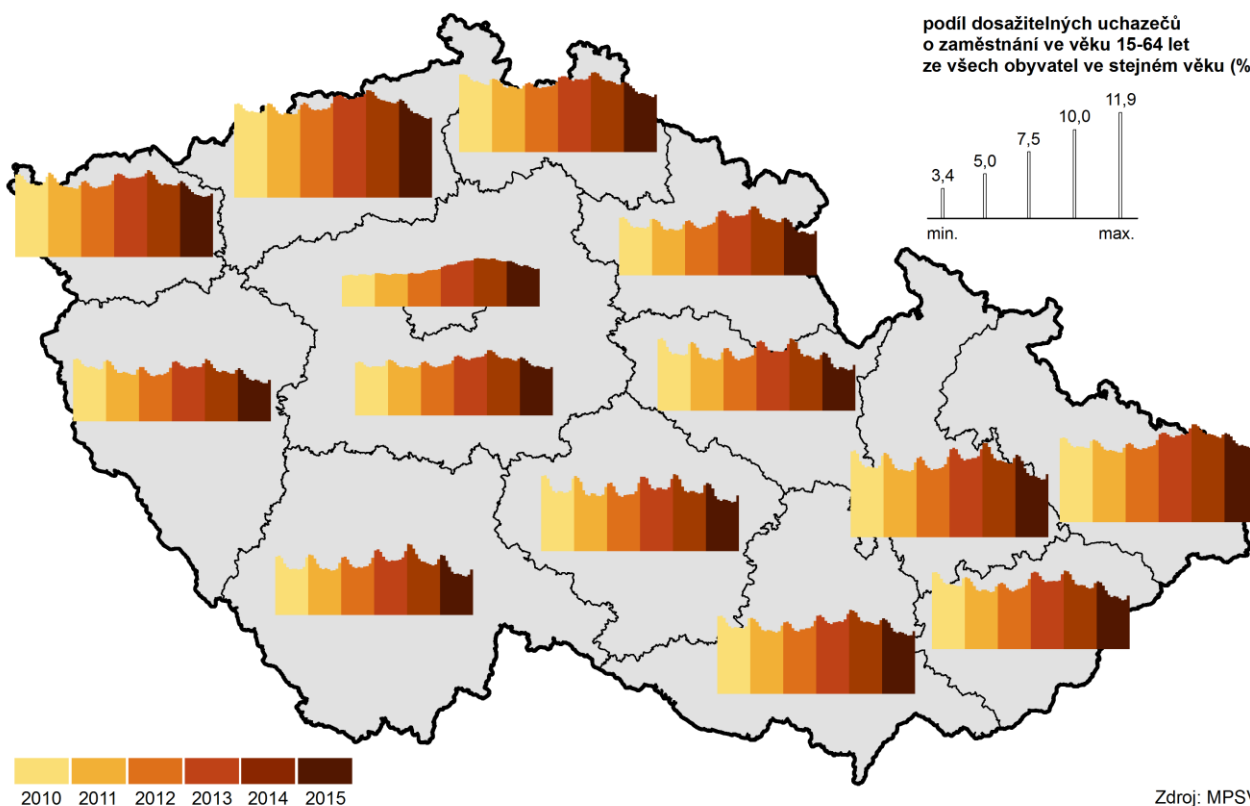
**Graf 2.9 Podíl nezaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji v jednotlivých měsících**



**Nezaměstnanost dlouhodobě pod republikovým průměrem.**

Podíl nezaměstnaných osob v kraji se dlouhodobě drží pod republikovým průměrem. Nezaměstnanost klesla k 31. 12. 2015 na hodnotu 4,96 %, byla 1,28 p.b. pod průměrem ČR a mezi kraji třetí nejnižší. Podíl nezaměstnaných mužů a žen byl v závěru roku téměř shodný (rozdíl 0,1 p.b.), u mužů klesal meziročně rychleji než u žen (o 1,51, resp. 1,28 p.b.). Pokles nezaměstnanosti souvisí s růstem ekonomiky i mírnou zimou a lepšími podmínkami pro sezónní práce.

**Nezaměstnanost v krajích v letech 2010 až 2015 (stav ke konci jednotlivých měsíců)**



Zdroj: MPSV

**Nezaměstnanost patří k nejnižším mezi kraji.**

Příznivý vývoj na trhu práce pokračoval od roku 2014. Z grafu 2.9 je patrné, že sezónní výkyvy nezaměstnanosti jsou častější u mužů než u žen (díky jejich vyššímu zastoupení v sezónních odvětvích jako je zemědělství, stavebnictví). Měsíční nezaměstnanost v kraji klesala v období od března do října v dvou

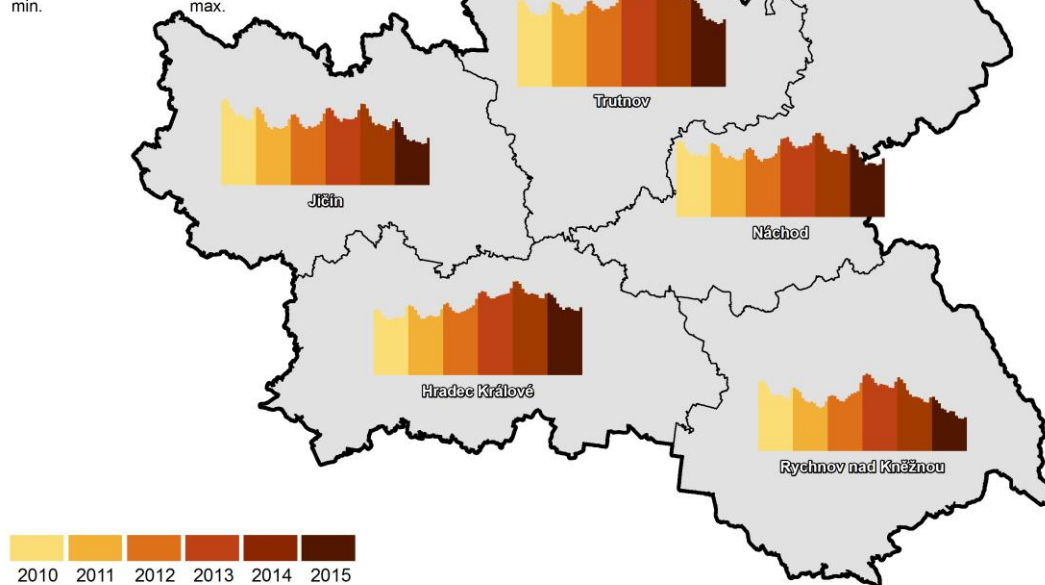
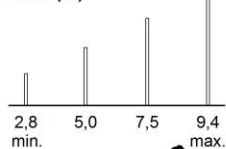




posledních letech, a to rychleji než činil průměr za ČR. V jednotlivých měsících roku 2014 a 2015 se kraj řadil na 3.–5. příčku s nejnižší nezaměstnaností mezi kraji.

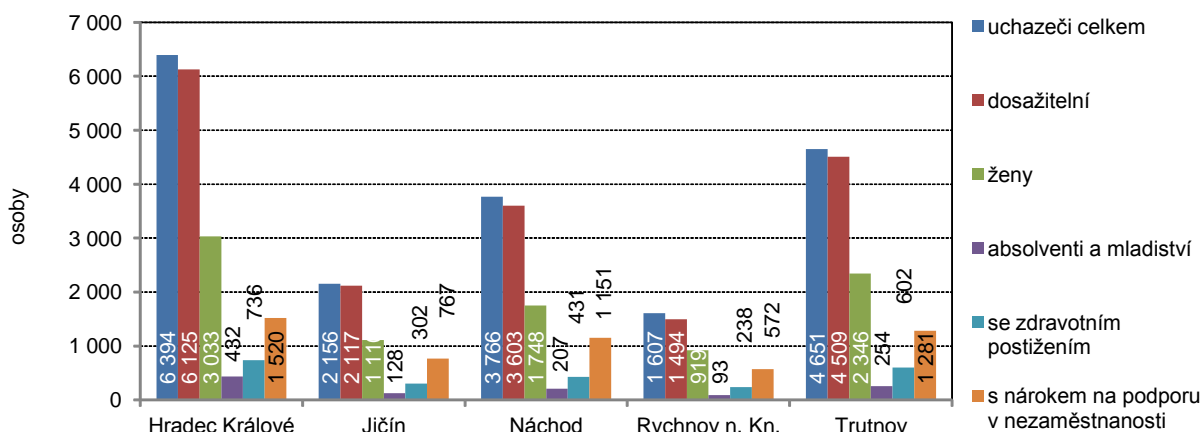
### Nezaměstnanost v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2010 až 2015 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku (%)



Zdroj: MPSV

**Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání podle okresů Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2015**

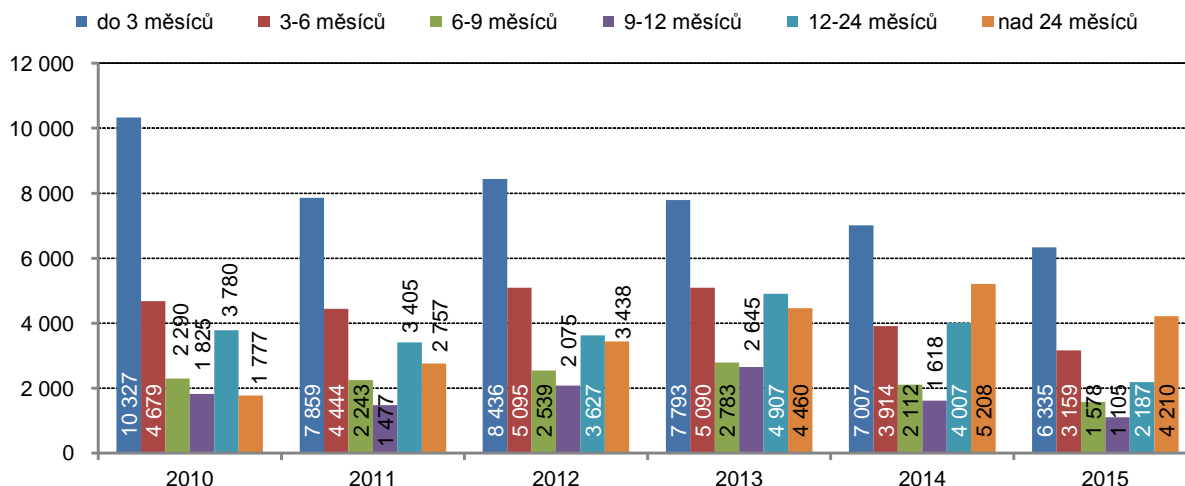


**Dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost v kraji v okrese Rychnov nad Kněžnou.**

Meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvíce nezaměstnaných ubylo v okrese Rychnov nad Kněžnou (36,6 %), Jičín a Trutnov (více než čtvrtina). Podíl nezaměstnaných osob klesl proti roku 2014 nejvíce v okrese Trutnov (o 1,92 p.b.) a nejméně v okrese

Náchod (o 0,97 p.b.). Dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost se drží v okrese Rychnov nad Kněžnou, v závěru 2015 byla 2,88 % a mezi 77 okresy v ČR byla druhá nejnižší. Naopak nejvyšší nezaměstnanost vykazuje od srpna 2015 okres Hradec Králové, který vystřídal do té doby na prvním místě okres Trutnov. V závěru roku 2015 se nezaměstnanost v tomto okrese vyšplhala na hodnotu 5,88 %, mezi 77 okresy v celé ČR byla 39. nejvyšší.

**Graf 2.11 Počet uchazečů o zaměstnání podle délky evidence v Královéhradeckém kraji k 31. 12.**



**Nejvíce nezaměstnaných ubylo v kategorii evidence 12–24 měsíců.**

Počty uchazečů podle délky evidence na úřadech práce ve všech kategoriích v posledních dvou letech klesaly. Výjimkou byli nezaměstnaní v evidenci déle než dva roky, jejich počet klesl až v posledním sledovaném roce 2015. Nejvíce nezaměstnaných, v absolutním i relativním vyjádření, ubylo v kategorii 12–24 měsíců délky evidence, v roce 2015 jejich počet meziročně klesl téměř o polovinu (o 1 820 osob).

**Podíl dlouhodobě nezaměstnaných patří k nejnižším mezi kraji.**

Dlouhodobá nezaměstnanost nepředstavuje v kraji tak velký problém jako v jiných regionech. V období 2010–2013 počet osob, které hledaly práci déle než jeden rok, v kraji rostl, ale v posledních dvou letech došlo k jejich poklesu. Podíl nezaměstnaných, kteří hledali práci déle než 1 rok, činil v roce 2010 celkem 22,5 %, v roce 2014 vzrostl na 38,6 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání a až v posledním sledovaném roce jejich podíl klesl na 34,4 %.

Ukazatel podíl dlouhodobě nezaměstnaných<sup>4</sup> klesl koncem roku 2015 v kraji na 1,8 % a patří mezi kraje dlouhodobě k nejnižším.

**Na podporu dosáhlo necelých 30 % uchazečů o zaměstnání...**

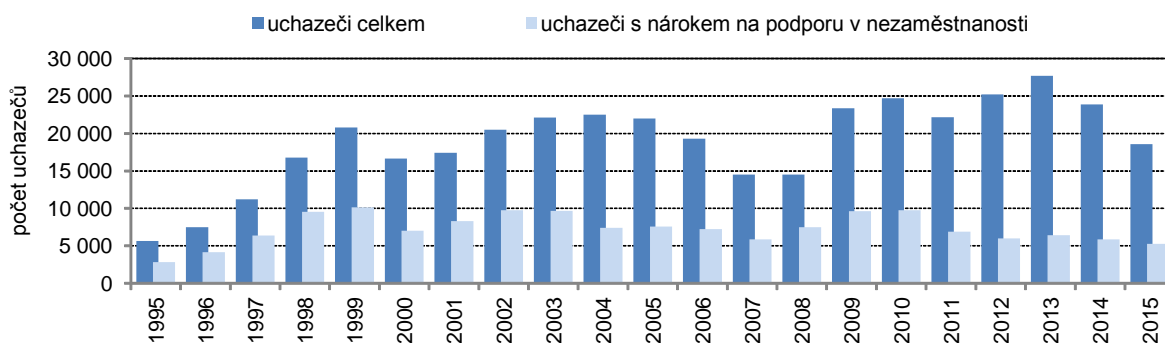
Ke konci roku 2015 pobíralo podporu v nezaměstnanosti 5,3 tis. uchazečů o zaměstnání, tj. více než čtvrtina nezaměstnaných v kraji. Meziročně se počet nezaměstnaných, kteří dosáhli na podporu v nezaměstnanosti, o desetinu snížil na 28,5 %.

<sup>4</sup> Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let.





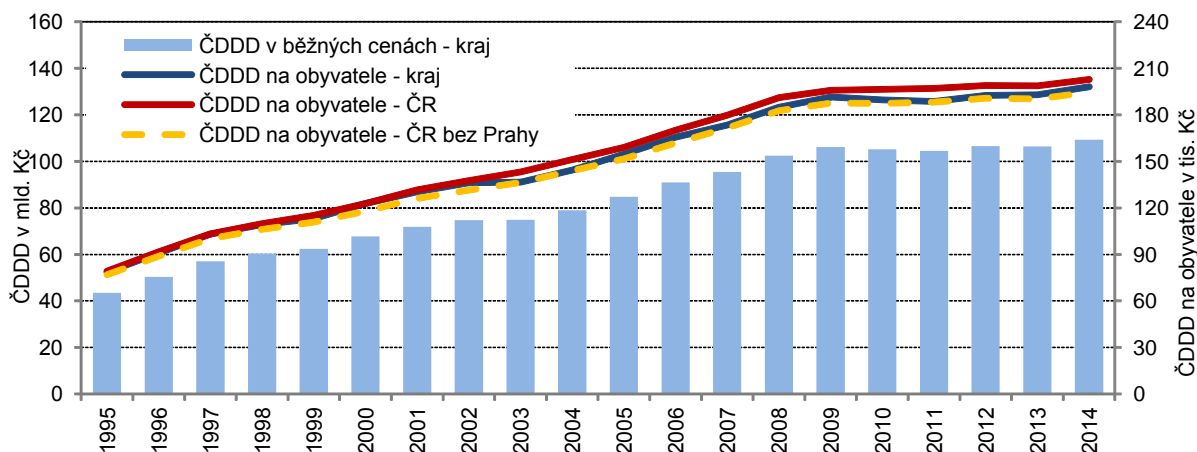
**Graf 2.12 Neumístění uchazeči s nárokem na podporu v nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji k 31. 12.**



**... dlouhodobě se jejich podíl snižuje.**

Nárůst osob pobírajících podporu v nezaměstnanosti byl výrazný v letech 2008 a 2009, kdy se projeví známky recese a na úřady práce přibýlí noví nezaměstnaní. Naopak jejich pokles nastal v roce 2004, kdy vešel v platnost nový zákon o nezaměstnanosti, který upravil pravidla pro vyplácení podpory a obdobně tomu bylo i v roce 2011, kdy se pravidla dále zpřísnila. Dlouhodobě se podíl uchazečů s podporou na celkovém počtu nezaměstnaných snižuje, jestliže se do roku 2003 pohyboval mezi 40–50 %, po změně pravidel v roce 2004 klesl na třetinu. V roce 2008 podíl stoupl opět na přibližně polovinu nezaměstnaných a v roce 2015 se na podporu v nezaměstnanosti mohlo spolehnout necelých 30 % nezaměstnaných.

**Graf 2.13 Čistý disponibilní důchod domácností v Královéhradeckém kraji a ČR**

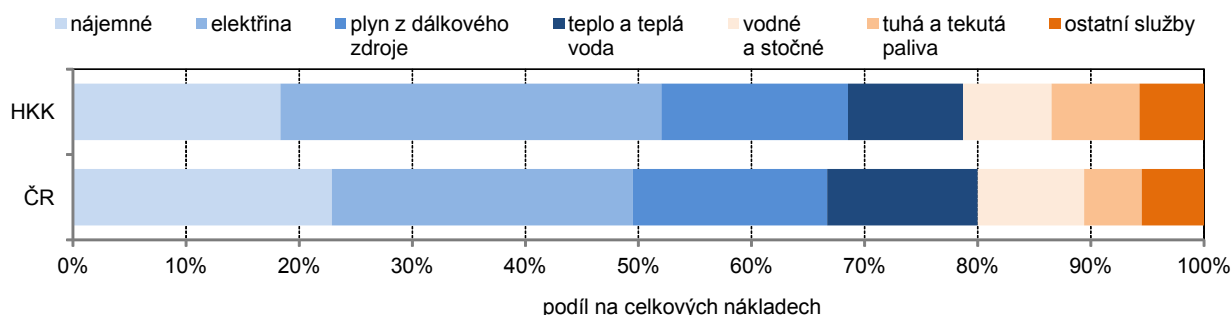


**Příjmy a životní podmínky domácností**

**Čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele v roce 2014 vzrostl.**

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) vyjadřuje materiální bohatství domácností v jednotlivých regionech. Ukazatel zpomalil svůj růst v době recese, v letech 2010, 2011 a 2013 došlo v kraji k jeho meziročnímu poklesu. V roce 2014 (novější data zatím nejsou k dispozici) meziročně vzrostl o 2,6 % na 109,2 mld. Kč v běžných cenách, v přepočtu na jednoho obyvatele kraje to představuje nárůst na částku 198,1 tis. Kč, a to byla pátá nejvyšší úroveň mezi kraji. Pouze ve čtyřech krajích (Hl. město Praha, Středočeský, Plzeňský a Jihomoravský kraj) byly příjmy domácností nad republikovým průměrem (202,9 tis. Kč), po odhlédnutí od Hl. města Prahy, který značně ovlivňuje republikový průměr, se příjmy domácností Královéhradeckého kraje dostaly nad průměr ČR.

**Graf 2.14 Struktura nákladů domácností na bydlení v Královéhradeckém kraji a ČR podle šetření ŽP 2015**



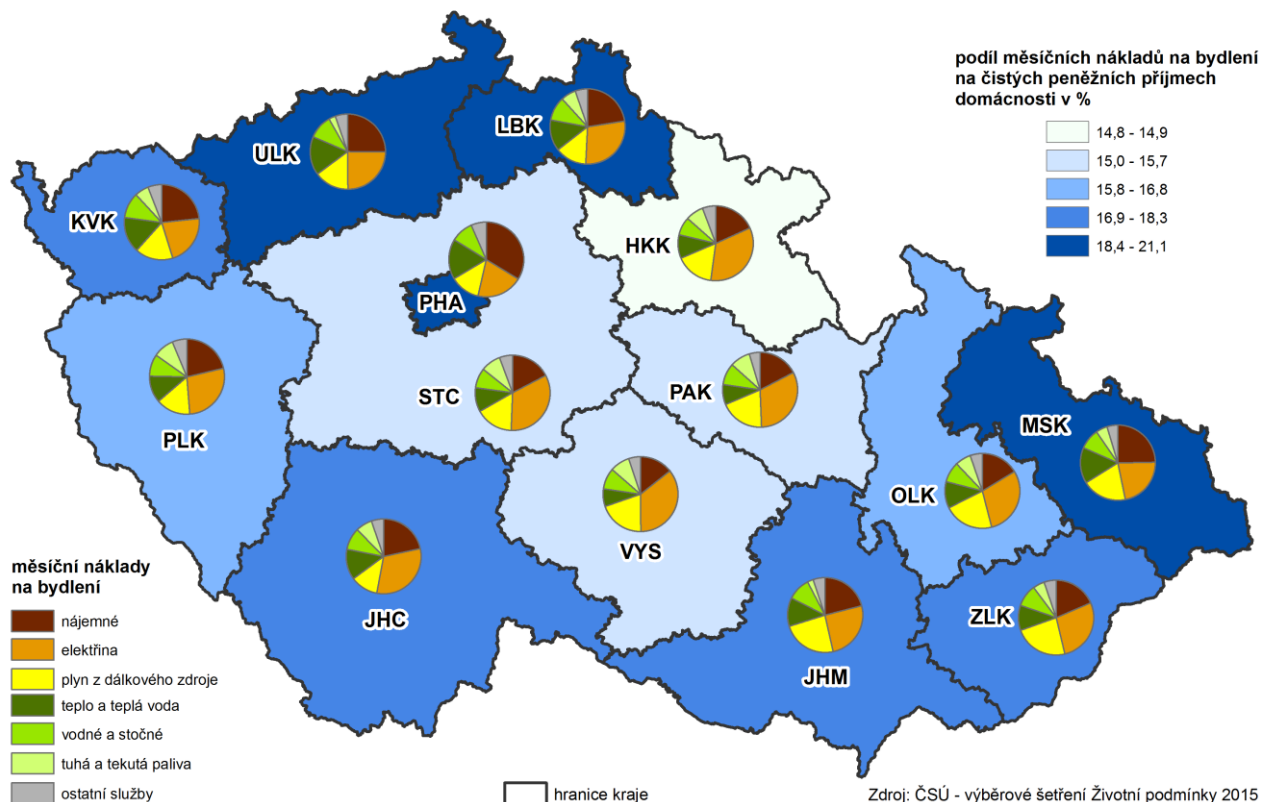
**Třetí nejvyšší čisté peněžní příjmy domácností mezi kraji.**

Také výsledky výběrového šetření o sociální a ekonomické situaci domácností Životní podmínky 2015 (ŽP 2015) potvrzují růst čistých peněžních příjmů domácností v kraji. V přepočtu na jednu osobu v domácnosti vzrostly tyto příjmy v kraji meziročně o 13,2 tis. Kč (o 8,9 %), to byl druhý nejrychlejší nárůst po kraji Karlovarském. Peněžní příjmy domácností se mezi kraji výrazně liší v závislosti na ekonomické situaci v regionu a podílu nezaměstnaných. Nejlépe jsou na tom domácnosti v Hl. městě Praze a naopak nejnižší čisté příjmy měly domácnosti v kraji Moravskoslezském. Královéhradecký kraj z hlediska čistých peněžních příjmů na jednoho člena domácnosti obsadil třetí nejvyšší příčku.

**Domácnosti v kraji vydávají více na elektřinu a méně na nájemné než je průměr ČR.**

Z výše uvedeného šetření vyplývají i další zajímavé výsledky. Jak zobrazuje graf 2.14, struktura nákladů domácností na bydlení se v kraji v některých položkách výrazně liší od průměru ČR. Zatímco výdaje domácností na elektřinu, tuhá a tekutá paliva v Královéhradeckém kraji převyšují republikový průměr (o 7,1, resp. 2,6 p.b.), naopak domácnosti v kraji vydávají méně financí především na nájemné, teplo a teplou vodu, než činil průměr ČR.

**Náklady domácností na bydlení v krajích ČR v roce 2014**



Zdroj: ČSÚ - výběrové šetření Životní podmínky 2015

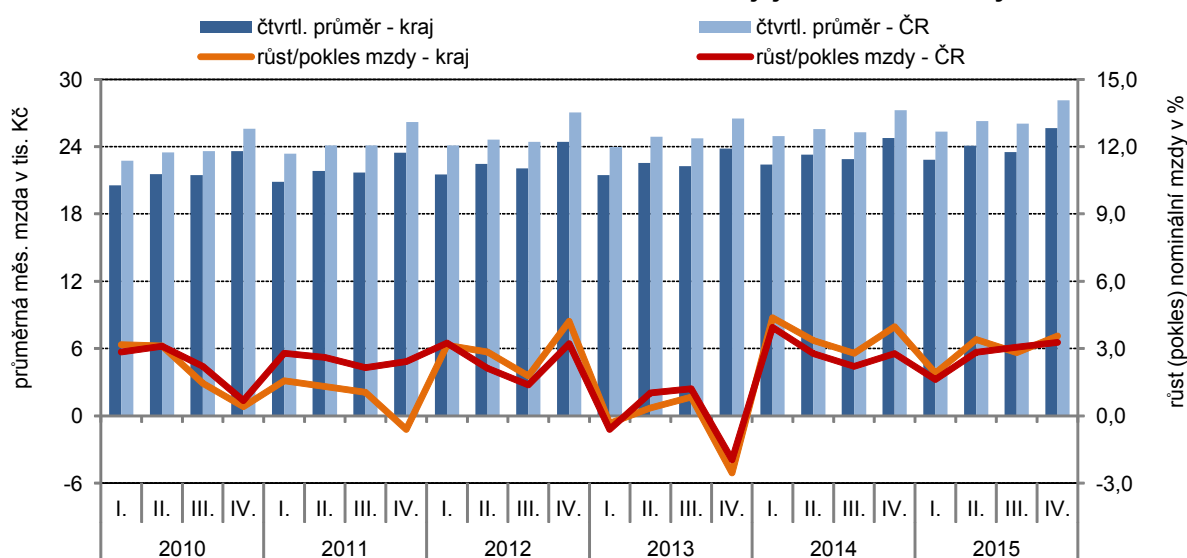


## Mzdy

### Příznivý vývoj mezd v kraji v roce 2015.

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i ve vývoji mezd. Průměrná hrubá měsíční mzda<sup>5</sup> v kraji v roce 2015 dosáhla hodnoty 24 030 Kč, za průměrem ČR zaostala o 2 437 Kč, mezi kraji patřila mezi průměrné (7. pořadí). Ve srovnání s předchozím rokem došlo k jejímu nominálnímu zvýšení o 3 %, v průměru za ČR rostly mzdy o 2,7 %. Díky nízké inflaci (v roce 2015 činil růst spotřebitelských cen v ČR 0,3 %) vzrostla reálná mzda v kraji o 2,6 %, průměrný růst reálných mezd v ČR činil 2,4 %.

Graf 2.15 Průměrná hrubá měsíční mzda<sup>1)</sup> a její meziroční změny



<sup>1)</sup> podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané

Následující data přebírá ČSÚ od MPSV a MF<sup>6</sup>, nejsou plně srovnatelná s daty před rokem 2010 z důvodu metodické změny. Také se liší od dat o průměrné mzdě (viz odstavec výše) z podnikového výkaznictví ČSÚ.

### Mzdový medián roste, ale tempo růstu patří k nejpomalejším.

Medián mezd<sup>7</sup> dosáhl v roce 2015 v kraji hodnoty 22 521 Kč; u mužů činil 24 032 Kč a byl o 3 317 Kč vyšší než u žen (20 715 Kč). Proti roku 2014 vzrostl medián v kraji o 771 Kč, tj. 3,5 %, v porovnání s ostatními kraji to představuje v absolutním a relativním vyjádření čtvrtý, resp. pátý nejpomalejší růst. Mzdový medián v období 2012–2015 zaznamenal ve většině krajů nárůst, tempo růstu zrychlilo především v posledních dvou letech. Ve všech krajích leží mzdový medián pod úrovní průměrné mzdy. V roce 2015 dosáhl medián 89,4 % průměrné mzdy v kraji (osmý nejvyšší podíl mezi kraji); více se odchyloval u mužů (o 12,5 %) než u žen (o 7,6 %).

### Kraj má třetí nejnižší mzdový medián u mužů a šestý nejvyšší medián u žen.

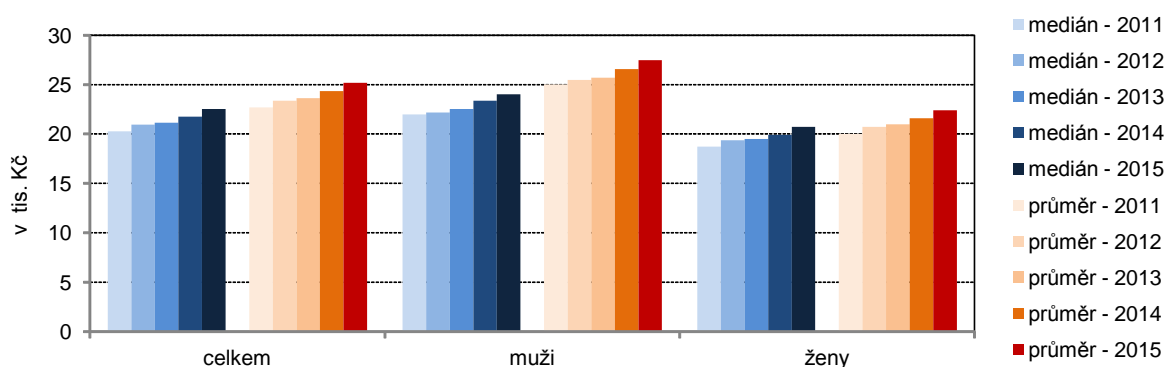
V mezikrajském srovnání nás výše mediánové mzdy v roce 2015 řadí na 5. nejnižší příčku, muži jsou na tom ještě hůř, jejich medián mezd je třetí nejnižší mezi kraji (po Olomouckém a Karlovarským kraji). Naopak ženy v Královéhradeckém kraji měly šestý nejvyšší medián mezd.

<sup>5</sup> Průměrná hrubá měsíční mzda je počítána podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců, tzv. pracovištní metodou (nikoliv podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

<sup>6</sup> MPSV – šetření o průměrném výděлку, MF – šetření o platu a služebním příjmu.

<sup>7</sup> Medián mezd představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed, pokud bychom mzdy srovnali podle jejich výše. Polovina zaměstnanců má mzdu pod a polovina nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné úrovni mezd. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením, z důvodů metodických změn ve výpočtu nejsou srovnatelná data za roky 2011–2015 s roky předchozími.

**Graf 2.16 Medián mezd a průměrná hrubá měsíční mzda podle pohlaví v Královéhradeckém kraji**



## Vzdělávání

**Vývoj počtu dětí, žáků a studentů je odrazem dlouhodobého demografického vývoje kraje.**

Oblast vzdělávání, především vývoj počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých typech škol je odrazem dlouhodobého demografického vývoje kraje. Počty studentů středních a vysokých škol jsou ovlivněny výrazným úbytkem narozených dětí, který začal v roce 1992 a trval až do počátku nového tisíciletí. Počet živě narozených se začal opět mírně zvyšovat od roku 2003. Významný nárůst narozených dětí byl zaznamenán ve všech krajích ČR v letech 2007 až 2009, kdy zakládaly rodiny silné ročníky 70. let 20. století. Tento „babyboom“ v současné době ovlivňuje počty dětí především v základních školách. V posledních dvou sledovaných letech (2014 až 2015) počet živě narozených opět mírně stoupl, tento jev by mohl v příštích letech ovlivnit počty i kapacity předškolních zařízení.

**Počet dětí v mateřských školách se v letech 2010 až 2014 zvyšoval, počet dětí na jednu třídu byl v kraji druhý nejnižší v ČR.**

Mateřské školy v kraji navštěvovalo ve školním roce 2015/2016 celkem 19 876 dětí, meziročně počet dětí v mateřských školách mírně poklesl (o 110 dětí, tj. o 0,6 %), v porovnání se školním rokem 2010/2011 byl nárůst však téměř 9%. Počet dětí na jednu třídu se třetím rokem snižoval, ve školním roce 2013/2014 připadalo na jednu třídu 23,4 dětí, ve školním roce 2015/2016 to bylo pouze 22,8 dětí. Průměrný počet dětí na jednu třídu byl v mezikrajském srovnání 2. nejnižší, ještě méně dětí na jednu třídu připadalo v Libereckém kraji (22,6 dětí). V průměru nejvíce dětí navštěvovalo jednu třídu mateřské školy v Pardubickém kraji (24,2 dětí).

**Od roku 2012 se v kraji zvyšuje počet žáků základních škol i počet žáků na jednu třídu.**

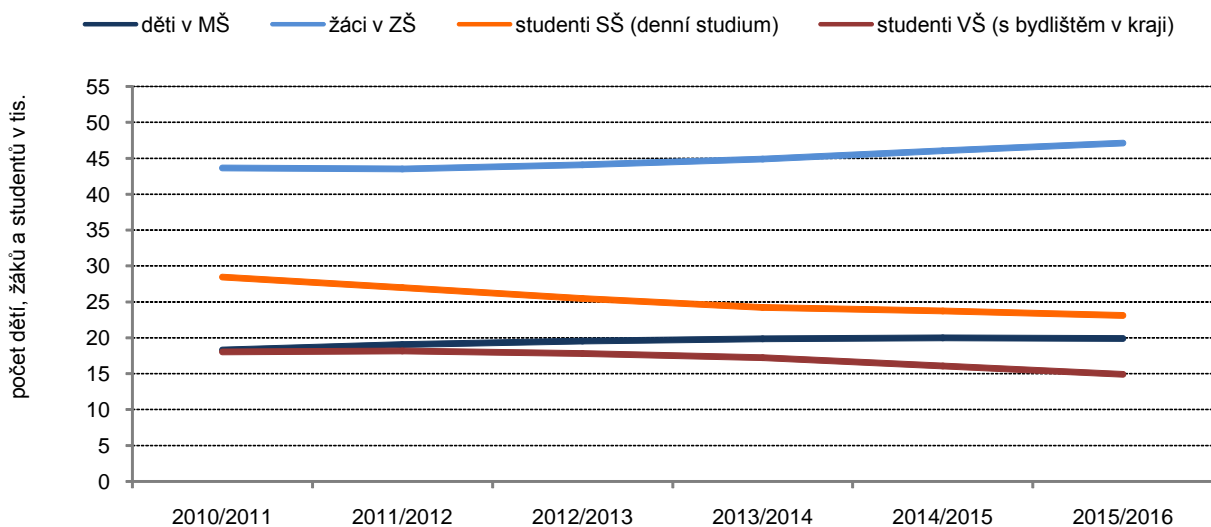
Počet žáků základních škol v kraji dlouhodobě klesal, minima dosáhl ve školním roce 2011/2012, kdy základní školy v kraji navštěvovalo 43,5 tisíce žáků. Od roku 2012 však počet žáků každoročně stoupá, což je důsledkem zmiňované zvýšené porodnosti v letech 2007 až 2009. Ve školním roce 2015/2016 bylo v kraji 47 126 žáků základních škol. Meziročně se počet žáků základních škol zvýšil o 1 081 žáků, tj. o 2,3 %, v porovnání s rokem 2010 bylo v kraji o 3 632 žáků více tj. o 8 %. S nárůstem počtu žáků v základních školách se zvyšoval i počet žáků na jednu třídu. Ve školním roce 2015/2016 bylo v jedné třídě základní školy v kraji v průměru 19,4 žáků, zatímco ve školním roce 2010/2011 to bylo pouze 18,6 žáků. Nárůst počtu žáků na jednu třídu byl zaznamenán ve všech krajích, krajská hodnota byla mezi kraji druhá nejnižší v ČR.

**Počet studentů středních škol ve školním roce 2015/2016 byl v dlouhodobé časové řadě minimální.**

Dlouhodobě ubývá žáků denního studia středních škol, úbytek byl nejvýraznější v posledních pěti letech, odráží tak demografické změny 2. poloviny 90. let 20. století. Ve školním roce 2015/2016 navštěvovalo střední školy v kraji 23 120 studentů, což je nejméně za posledních 12 let. Meziročně se počet studentů denního studia středních škol snížil o 612 studentů, tj. o 2,6 %. V porovnání s rokem 2010 studovalo na středních školách v kraji o téměř jednu pětinu studentů méně. Přestože je tento úbytek o 0,3 p.b. vyšší, než průměrný úbytek studentů středních škol za ČR, mezi kraji je 6. nejnižší.



**Graf 2.17 Počty dětí, žáků a studentů podle typu školy v Královéhradeckém kraji**



**Počet studentů vyšších odborných škol v kraji stále klesá.**

Na 10 vyšších odborných školách studovalo ve školním roce 2015/2016 v kraji 722 studentů v denním studiu, jejich počet v dlouhodobém pohledu pozvolna klesá. Počet VOŠ se meziročně snížil o jednu školu, přestože je kraj počtem VOŠ v mezikrajském srovnání na 6. místě, počtem studentů zaujímá kraj až 11. místo. Meziročně poklesl počet studentů VOŠ v kraji o téměř 12 %, v porovnání s rokem 2010 se jejich počet snížil o více než pětinu.

**Od roku 2012 ubývá studentů vysokých škol.**

Po dlouhodobém nárůstu studentů vysokých škol v letech 2001 až 2011 se od roku 2012 jejich počet začal snižovat. V akademickém roce 2015/2016 mělo v Královéhradeckém kraji trvalé bydliště 14 907 studentů. Meziročně se počet studentů VŠ s trvalým bydlištěm v kraji snížil o 7,1 %, proti roku 2010 počet studentů poklesl o více než 17 %. Tento úbytek byl však v porovnání s ostatními kraji jeden z nejnižších (4. místo), v Hl. m. Praze poklesl počet studentů VŠ o více než jednu čtvrtinu.

**Úbytek studentů VŠ od roku 2010 byl čtvrtý nejnižší v ČR.**

Při porovnání počtu studentů VŠ státního občanství ČR podle kraje výuky, studovalo v akademickém roce 2015/2016 v Královéhradeckém kraji 10 282 studentů, z toho více než dvě třetiny v prezenčním studiu. Meziroční úbytek studujících VŠ v kraji byl 7,9 %, v porovnání s rokem 2010 činil pokles počtu studentů 18,5 %, což byl 4. nejnižší úbytek mezi kraji ČR. Nejvíce ubylo studentů s místem výuky v Karlovarském kraji (úbytek 59 %), naopak Jihočeský kraj zaznamenal v posledních pěti letech úbytek studentů VŠ pouze o 7,8 %.

**Zdravotnictví**

**V kraji byl v roce 2014 nejvyšší počet lékařů za posledních pět let.**

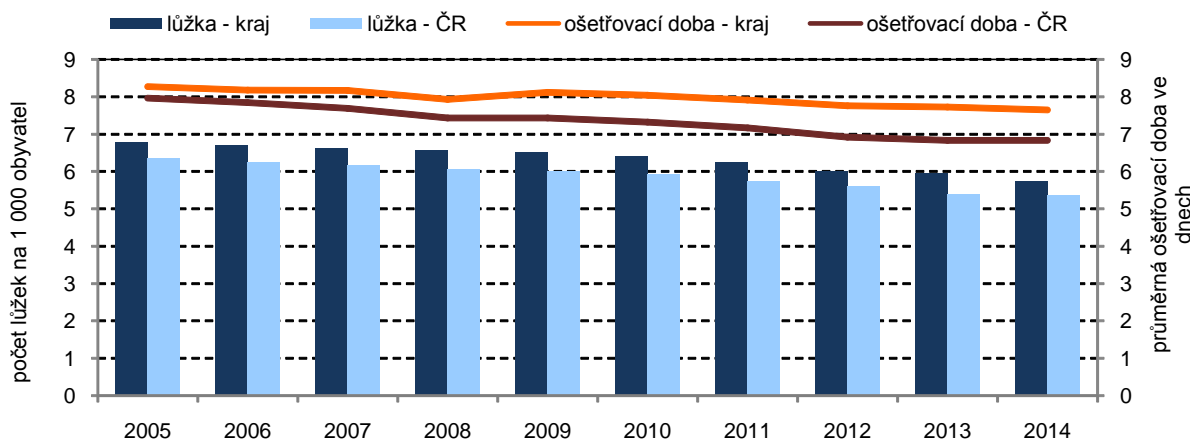
Na území Královéhradeckého kraje působilo v roce 2014 celkem 2 591 lékařů (v oblasti zdravotnictví jsou k dispozici pouze data do roku 2014). Celkový počet lékařů se meziročně zvýšil o 2,8 %, počet lékařů v nestátních zařízeních meziročně stoupl o 2,6 % na 1 874 lékařů. Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán u lékařů v ambulantní péči, a to o 3,7 % (1 909 lékařů). Počty lékařů v roce 2014 byly jak v nemocniční tak ambulantní péči nejvyšší za posledních 5 let.

**Počet lékařů na 1 000 obyvatel odpovídal republikovému průměru, okres Hradec Králové měl třetí nejvyšší počet lékařů na 1 000 obyvatel v ČR.**

Při porovnání počtu lékařů na 1 000 obyvatel středního stavu se kraj s hodnotou 4,7 umístil na pátém místě mezi ostatními kraji, krajská hodnota odpovídala celorepublikovému průměru. V porovnání s rokem 2010 se počet lékařů na jeden tisíc obyvatel zvýšil o 0,2 p.b. Významné byly rozdíly v počtu lékařů na 1 000 obyvatel v rámci meziokresního srovnání. V okrese Rychnov nad Kněžnou připadalo na 1 000 obyvatel 2,9 lékařů, zatímco v okrese Hradec Králové bylo v roce 2014 na jeden tisíc obyvatel 7,7 lékařů. Tato hodnota byla nejvyšší nejen mezi okresy Královéhradeckého kraje, ale i třetí nejvyšší mezi všemi okresy ČR.



**Graf 2.18 Počet lůžek na 1 000 obyvatel a průměrná ošetřovací doba v nemocnicích v Královéhradeckém kraji a ČR**



**Nadále se snižoval počet nemocnic i počet nemocničních lůžek...**

Počet nemocnic se v kraji i nadále postupně snižuje, v roce 2014 bylo v provozu 8 nemocnic, což je o 2 nemocnice méně než v roce 2010. Se snižováním počtu nemocnic souvisí i snižování počtu lůžek. V roce 2014 disponovaly nemocnice v kraji celkem 3 170 lůžky, což bylo meziročně o 3,5 % méně. Od roku 2010 se počet lůžek snížil o 11 %.

**...přesto byl počet nemocničních lůžek na tisíc obyvatel čtvrtý nejvyšší v ČR.**

V porovnání s ostatními kraji byl počet nemocničních lůžek na 1 000 obyvatel středního stavu 4. nejvyšší v ČR, nejvíce lůžek na tisíc obyvatel bylo v Hl. m. Praze (7,2 lůžek), naopak nejmenším počtem lůžek disponoval Středočeský kraj (4,1 lůžka na tisíc obyvatel). Mezi okresy kraje se počet lůžek na tisíc obyvatel pohyboval v intervalu 3,3 v okrese Rychnov nad Kněžnou až po 8,8 lůžek v okrese Hradec Králové.

**Kraj měl nejdelší průměrnou ošetřovací dobu mezi ostatními kraji.**

V nemocnicích kraje bylo v roce 2014 hospitalizováno 106 373 pacientů, meziroční úbytek hospitalizovaných byl minimální (0,4 %), proti roku 2010 bylo v kraji hospitalizováno o 2,5 %, tj. o 2 701 pacientů méně. Průměrná délka ošetřovací doby se meziročně nezměnila, zůstala na hodnotě 7,7 dne, v porovnání s rokem 2010 poklesla o 0,3 dne. V mezikrajském srovnání byla průměrná ošetřovací doba v Královéhradeckém kraji v roce 2014 nejdelší mezi ostatními kraji ČR, průměrná hodnota za ČR byla o 0,9 dne kratší.

**Využití lůžkového fondu se v posledních letech zvyšovalo, přesto bylo o 7 dní nižší než průměrná hodnota za ČR.**

Využití lůžkového fondu se v kraji v posledních letech zvyšovalo, zatímco v roce 2010 bylo nemocniční lůžko v průměru využito 243,6 dní v roce, v roce 2014 to bylo již 256,6 dní. V porovnání s ostatními kraji patří však tato hodnota k těm nižším (11. místo) a je pod průměrem ČR o téměř 7 dní. Ve Zlínském kraji činí využití lůžkového fondu 273,6 dní (1. místo), v kraji Ústeckém jsou v průměru využita nemocniční lůžka pouze 251,8 dní v roce (14. místo). V okresech kraje jsou nejvíce využívána nemocniční lůžka v okrese Hradec Králové (265,5 dní), nejméně v okrese Rychnov nad Kněžnou (234,2 dní).

**Pracovní neschopnost**

**V porovnání s rokem 2012 byl v kraji zaznamenán nejvyšší úbytek pojištěnců v ČR.**

Vývoj dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz není možné hodnotit v delší časové řadě, v důsledku metodických změn jsou data plně srovnatelná od roku 2012, od tohoto roku jsou data v plném rozsahu přebírána z jediného administrativního zdroje, kterým je Informační systém ČSSZ. V roce 2015 bylo v kraji průměrně nemocensky pojištěno 188 426 osob, v porovnání s rokem 2012 se průměrný počet pojištěnců snížil o více než 5 %, od roku 2014 počet pojištěnců stagnoval (nárůst o 35 osob). Průměrné počty nemocensky pojištěných se v posledních letech snižovaly ve více než polovině krajů, v Královéhradeckém kraji byl však úbytek pojištěnců v porovnání s rokem 2012 nejvyšší. Nejvíce pojištěnců přibýlo od roku 2012 v Olomouckém kraji (nárůst o 7,6 %). Meziroční pokles byl zaznamenán pouze ve dvou krajích (Libereckém a Ústeckém kraji), ve většině krajů se počet pojištěnců meziročně výrazně nezměnil.





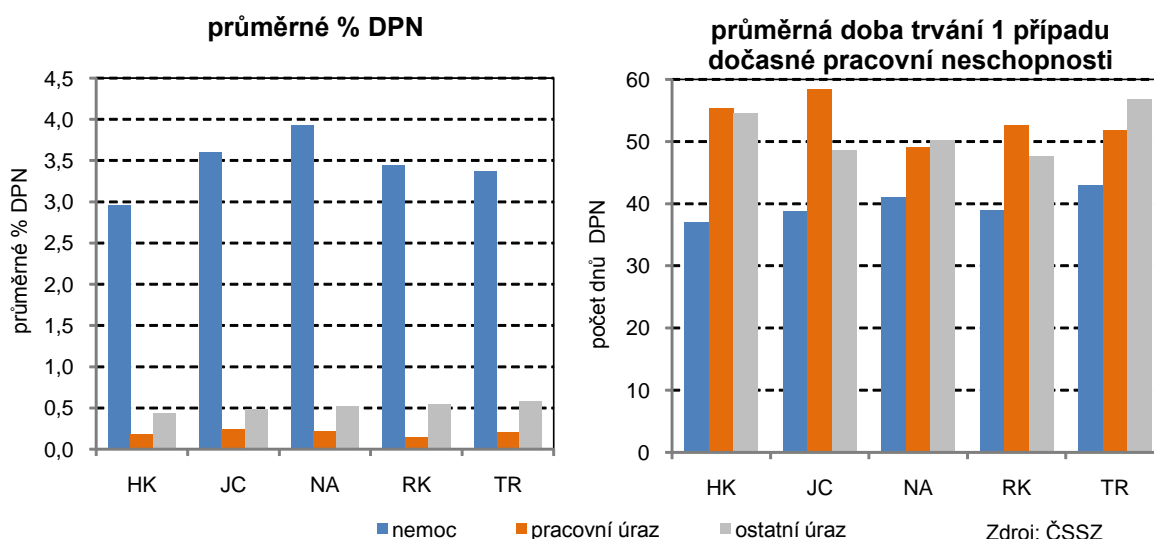
**Nárůst nových případů dočasné pracovní neschopnosti byl nejnižší mezi ostatními kraji.**

Během roku 2015 bylo v kraji nově hlášeno celkem 67 734 případů dočasné pracovní neschopnosti, v porovnání s rokem 2014 je to o téměř 11 tisíc případů více, tj. o 19,0 %. Na nemoc připadalo 86,7 % případů dočasné pracovní neschopnosti, na ostatní úrazy 9,6 % případů a na pracovní úrazy 3,7 % případů. Meziroční nárůst nových případů dočasné pracovní neschopnosti byl zaznamenán ve všech krajích ČR. Z okresů Královéhradeckého kraje se na krajském počtu nově hlášených případů podílel více než jednou třetinou okres Hradec Králové (23 300 případů), nejnižší podíl na nově hlášených případech dočasné pracovní neschopnosti měl okres Rychnov nad Kněžnou (8 368 případů, tj. 12,4 %). Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti se od roku 2012 každoročně zvyšoval ve všech krajích ČR. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Olomouckém kraji, kde se počet nově hlášených případů zvýšil proti roku 2012 o necelé dvě čtvrtiny, naopak v Královéhradeckém kraji počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti vzrostl nejméně, a to o 18,5 %.

**Meziroční nárůst počtu kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti byl nejvyšší od roku 2012...**

Kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti bylo v roce 2015 v Královéhradeckém kraji 2,785 milionu. Meziroční nárůst činil téměř 272 tisíc dní, tj. 10,8 % a byl nejvyšší od roku 2012. Kraj se podílel na počtu kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti v ČR 4,2 %. V porovnání s ostatními kraji byl meziroční nárůst kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti průměrný (7. místo), v Hl. m. Praze se počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti zvýšil o 13 %, naopak v Ústeckém kraji byl zaznamenán meziroční nárůst pouze o 8,5 %.

**Graf 2.19 Dočasná pracovní neschopnost (DPN) v okresech Královéhradeckého kraje v roce 2015**



**...průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti byla však od roku 2012 nejnižší.**

Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2015 činila v kraji 41,1 dnů, což byl meziroční pokles o 3,0 dny. Ve sledovaném období 2012 až 2015 šlo o nejnižší hodnotu. V krajích ČR se v roce 2015 průměrná doba trvání jednoho případu pohybovala v rozmezí od 38,7 dnů v Hl. m. Praze až po 50,3 dnů ve Zlínském kraji. Královéhradecký kraj zaujal mezi ostatními kraji 6. nejnižší příčku. Z hlediska meziokresního srovnání byla nejkratší průměrná doba trvání jednoho případu zaznamenána v okrese Hradec Králové (39,2 dnů), nejdelší v okrese Trutnov (44,9 dnů). Nejdelší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti byla v kraji u pracovních úrazů 53,4 dnů, u ostatních úrazů to bylo 52,2 dnů, z důvodu nemoci pak 39,4 dnů.

**Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti bylo druhé nejnižší mezi kraji.**

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti má v kraji od roku 2012 stoupající tendenci, v roce 2015 činilo 4,050 %, proti roku 2014 došlo ke zvýšení o 0,395 p.b. Z hlediska mezikrajského srovnání šlo o 2. nejnižší hodnotu v ČR. V porovnání s rokem 2012 byl nárůst vyšší, a to o 0,570 p.b. Nejnižší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti bylo v roce 2015 zaznamenáno v Hl. m. Praze (3,120 %), nejvyšší ve Zlínském kraji (5,475 %). V okresech Královéhradeckého kraje se průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pohybovalo v intervalu 3,562 % (okres Hradec Králové) až 4,663 % (okres Náchod).

### **Státní sociální podpora**

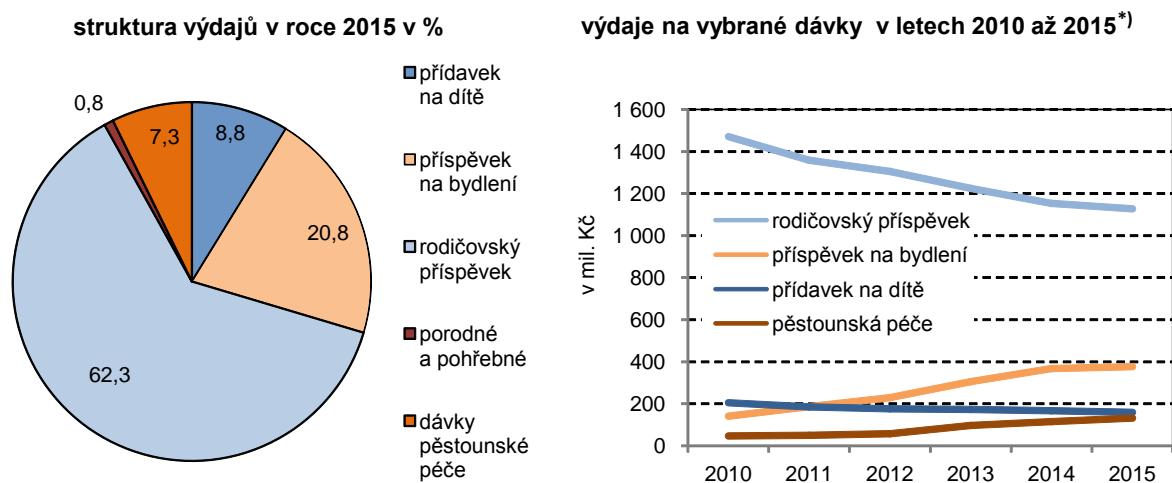
**Počet vyplacených dávek státní sociální podpory se v kraji snižoval, téměř jednu polovinu dávek tvořil přídavek na dítě.**

Obyvatelům Královéhradeckého kraje bylo v roce 2015 vyplaceno 565 tisíc dávek státní sociální podpory (včetně dávek pěstounské péče). Počet vyplacených dávek se v posledních letech snižoval, v roce 2010 bylo v kraji vyplaceno celkem 717 tisíc dávek, což bylo o jednu čtvrtinu více, než v roce 2015. Necelou jednu polovinu všech vyplacených dávek tvořil přídavek na dítě, v roce 2015 jich bylo v kraji přiznáno 264 tisíc, v porovnání s rokem 2014 se počet vyplacených dávek přídatku na dítě snížil o 5,2 %, od roku 2010 se počet vyplacených přídatků na dítě snížil o více než jednu čtvrtinu.

**Výdaje na přídatky na děti se od roku 2010 snížily o více než jednu čtvrtinu.**

Výdaje na dávky státní sociální podpory (včetně dávek pěstounské péče) dosáhly v roce 2015 hodnoty 1 809 mil. Kč. Meziročně výdaje na dávky stagnovaly (pokles o 0,2 %) v porovnání s rokem 2010 bylo však na dávkách státní sociální podpory vyplaceno o 14 % méně. Na přídatcích na dítě bylo v roce 2015 v kraji vyplaceno 159 mil. Kč, tj. 8,8 % výdajů na všechny vyplacené dávky. Výdaje na dávku přídavek na dítě se každoročně snižovaly, meziročně o 5,3 %, v porovnání s rokem 2010 se výdaje snížily o 22,4 %.

**Graf 2.20 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Královéhradeckém kraji**



\*1) do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

Zdroj: MPSV

**Hodnota vyplacených dávek na jednoho obyvatele byla nižší než republikový průměr.**

Při přepočtu vyplacených dávek státní sociální podpory na jednoho obyvatele středního stavu bylo v roce 2015 v kraji každému obyvatele vyplaceno v průměru 3 282 Kč. V porovnání s rokem 2014 se výše vyplacených dávek na jednoho obyvatele nezměnila, proti roku 2010 se však výše dávek na jednoho obyvatele snížila o 512 Kč, tj. o 13,5 %. Výše dávek přepočtená na jednoho obyvatele za rok 2015 ve srovnání s ostatními kraji patřila k těm nižším (9. místo), v Ústeckém kraji bylo jednomu obyvatele v průměru vyplaceno 4 415 Kč (1. místo), zatímco v kraji Plzeňském to bylo pouze 2 941 Kč (14. místo). Průměrná výše dávek na jednoho obyvatele v rámci celé ČR byla o 287 Kč vyšší než krajská hodnota.



## **Nemocenské pojištění**

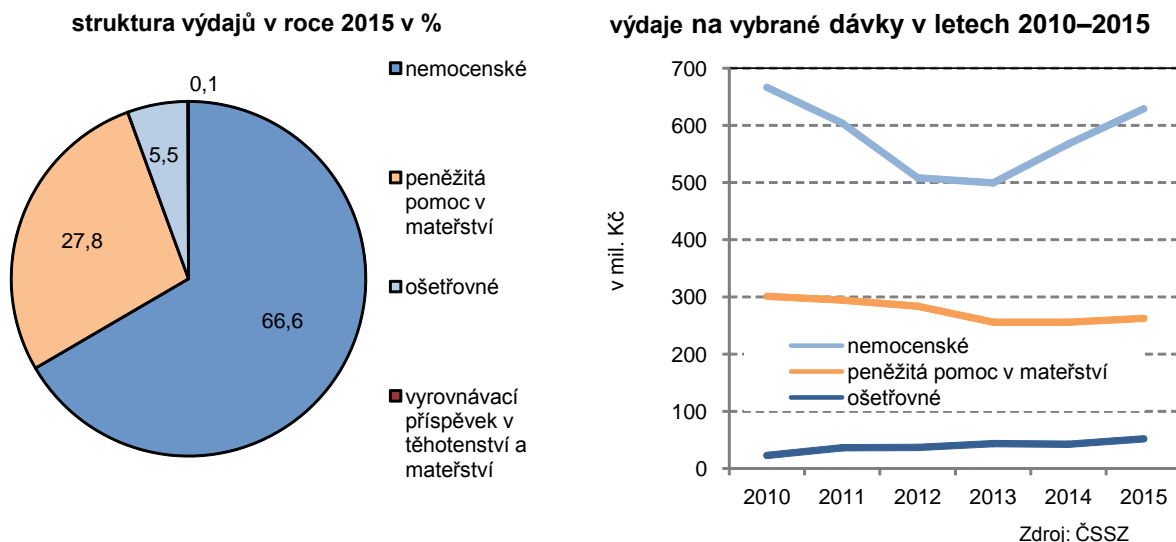
**Výdaje na dávky nemocenského pojištění se v kraji druhým rokem zvyšovaly.**

**Dvě třetiny výdajů na dávky nemocenského pojištění tvořilo nemocenské.**

Na dávkách nemocenského pojištění celkem, tj. na nemocenském, peněžité pomoci v mateřství, ošetřovném a vyrovnávacím příspěvku v těhotenství a mateřství, bylo v roce 2015 vyplaceno více než 944 mil. Kč. Meziročně se výdaje na dávky nemocenského pojištění zvýšily o 9 %, meziroční nárůst výdajů pokračuje již druhým rokem. V porovnání s rokem 2010 byly však výdaje na dávky nemocenského pojištění o 4,7 % nižší. Nejnižší výdaje byly v pětileté časové řadě zaznamenány v roce 2013, kdy bylo na dávkách nemocenského pojištění v kraji vyplaceno o více než 145 mil. méně než v roce 2015.

Dvě třetiny objemu výdajů na dávky nemocenského pojištění celkem byly v roce 2015 vyplaceny na nemocenském a to ve výši téměř 629 mil. Kč. Meziročně se hodnota vyplacených dávek zvýšila o více než 10 %, proti roku 2010 se výdaje na nemocenské však snížily o 5,7 %.

**Graf 2.21 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Královéhradeckém kraji**



**Peněžitá pomoc v mateřství se na výdajích na dávky nemocenského pojištění podílela jednou třetinou.**

**Výdaje na ošetřovné se za posledních pět let zdvojnásobily.**

## **Sociální služby**

**Kapacita domovů pro seniory v kraji meziročně stagnovala.**

**Významné navýšení kapacit bylo zaznamenáno u domovů se zvláštním režimem.**

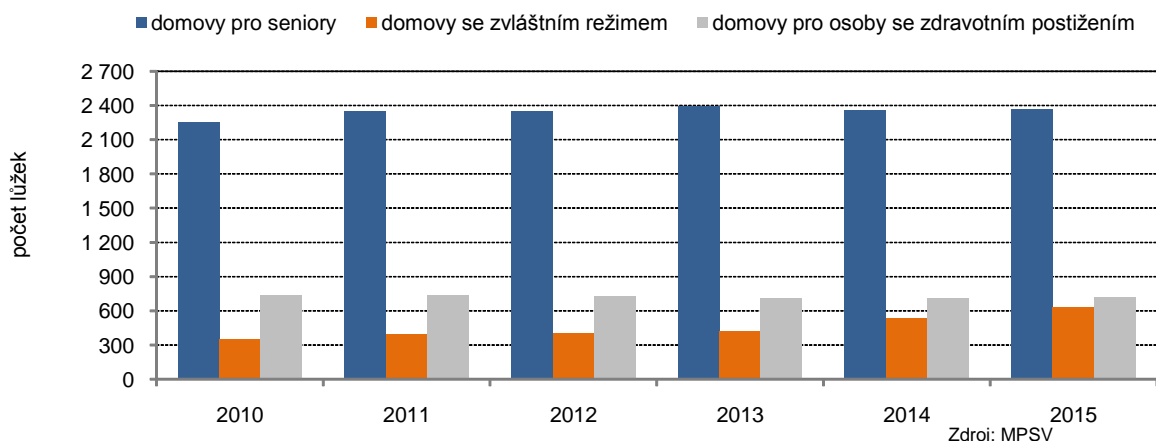
Výdaje na peněžitou pomoc v mateřství představovaly jednu třetinu výdajů všech vyplacených dávek nemocenského pojištění, v roce 2015 bylo v kraji na této dávce vyplaceno téměř 263 mil. Kč. V porovnání s rokem 2014 se výdaje na peněžitou pomoc v mateřství zvýšily o 2,7 %, od roku 2010 se objem vyplacených dávek snížil o více než 38 mil. Kč, tj. o 12,7 %.

V kraji bylo v roce 2015 vyplaceno více než 52 mil Kč na ošetřovném, což odpovídalo 5,5 % všech výdajů na dávky nemocenského pojištění. U ošetřovného byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst ze všech dávek nemocenského pojištění, a to více než o jednu čtvrtinu. V porovnání s rokem 2010 se výdaje na ošetřovné zvýšily více než dvojnásobně.

Sociální službu domov pro seniory poskytovalo v roce 2015 v kraji 36 zařízení, v roce 2010 poskytovalo tuto sociální službu pouze 32 zařízení v kraji. Kapacita domovů pro seniory činila 2 364 lůžek. Meziročně se počet lůžek v domovech pro seniory nezměnil, maximálního počtu lůžek ve sledovaném pětiletém období bylo dosaženo v roce 2013 (2 395 lůžek).

Domovů se zvláštním režimem bylo v kraji v roce 2015 registrováno 11, což je o 4 více, než v roce 2010. Ve sledovaném období 2010 až 2015 byl v domovech se zvláštním režimem zaznamenán výrazný nárůst počtu lůžek. V roce 2015 disponovaly domovy se zvláštním režimem celkem 635 lůžky, meziročně se kapacita domovů navýšila o jednu čtvrtinu, od roku 2010 se počet lůžek navýšil o tři čtvrtiny.

**Graf 2.22 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Královéhradeckém kraji**



**Počet i kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením byla v posledních letech stálá.**

V kraji bylo v roce 2015 evidováno 12 zařízení poskytujících sociální službu domov pro osoby se zdravotním postižením. Počet těchto zařízení je poměrně stálý, v letech 2010 až 2013 bylo v kraji 11 domovů pro osoby se zdravotním postižením, v roce 2014 se počet o 1 zařízení zvýšil. Kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením v roce 2015 činila 719 lůžek, meziročně byla kapacita navýšena o 9 lůžek, v porovnání s rokem 2010 se kapacita snížila o 21 lůžek, tj. o 2,8 %.

#### Důchody

**Celkový počet příjemců důchodu meziročně mírně stoupl.**

V prosinci roku 2015 pobíralo v kraji některý z důchodů (starobní, invalidní, sirotčí, vdovský nebo vdovecký) téměř 160 tisíc osob. Při porovnání posledních pěti let byl nejvyšší počet příjemců důchodu celkem zaznamenán v roce 2011, v letech 2012 až 2013 počet příjemců důchodu klesal, od roku 2014 má však opět stoupající tendenci. Meziročně se počet příjemců důchodu celkem v kraji zvýšil o 965 osob, tj. o 1 %.

**Dlouhodobě roste počet příjemců starobního důchodu celkem.**

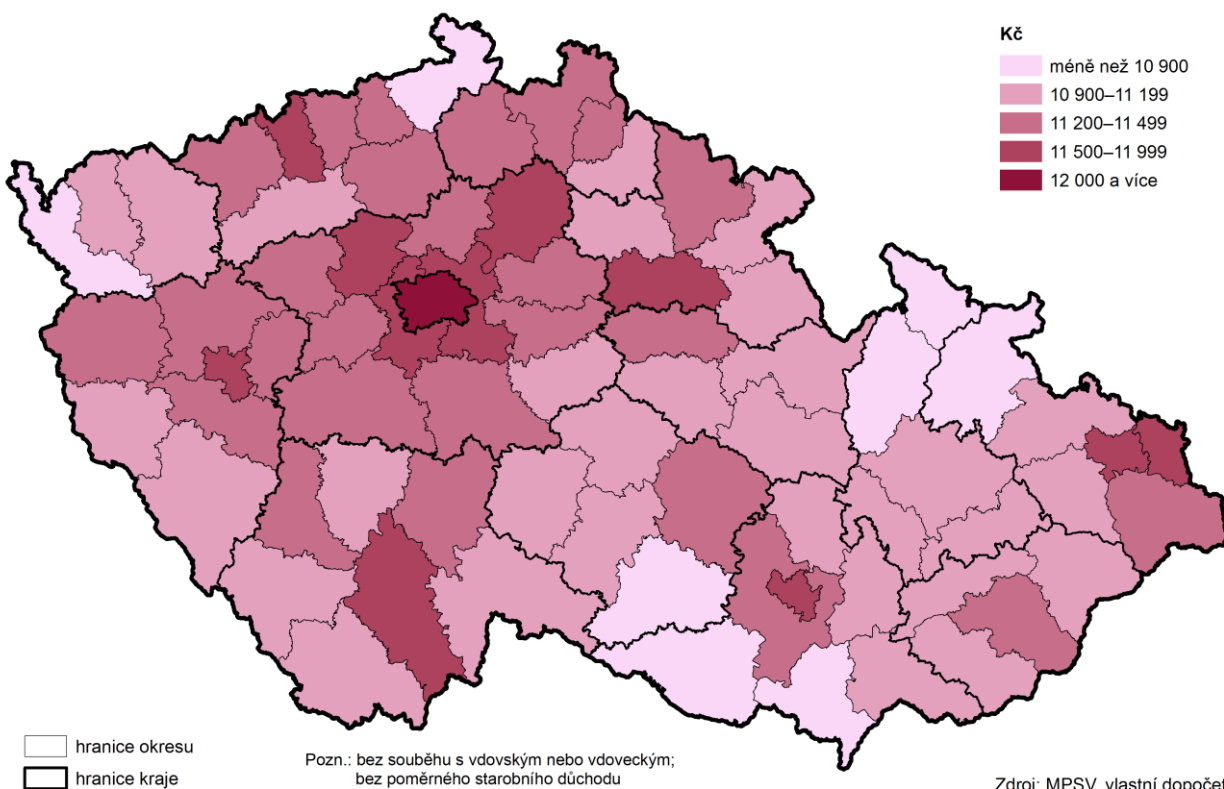
Příjemci starobního důchodu celkem (tj. včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem, podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu) tvořili více než tři pětiny příjemců důchodu. Počet příjemců starobního důchodu celkem od roku 2010 stoupal (až na nepatrný pokles v roce 2012), meziroční nárůst činil 1,1 %, v porovnání s rokem 2010 se počet příjemců starobního důchodu celkem zvýšil o 6 %. Podíl žen na počtu příjemců starobního důchodu celkem byl více než třipětinový, jejich počet překročil v kraji 80 tisíc osob, zatímco mužů pobíralo starobní důchod celkem přibližně 50 tisíc osob.

**Starobní důchod sólo mužů byl o dva tisíce Kč vyšší než starobní sólo důchod žen.**

Průměrná výše starobního důchodu sólo (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým, bez poměrného důchodu) v roce 2015 činila 11 221 Kč, proti roku 2010 se starobní důchod sólo zvýšil v průměru o 1 212 Kč, tj. o 12 %. Výrazné byly rozdíly v průměrné výši starobního sólo důchodu mezi muži a ženami. Zatímco ženy pobíraly v průměru 10 290 Kč, starobní sólo důchod mužů byl v kraji o více než 2 tisíce Kč vyšší (12 304 Kč). Z hlediska mezikrajského srovnání se starobní důchody sólo pohybovaly v intervalu 12 172 Kč (Hl. m. Praha) až 11 009 Kč (Olomoucký kraj). Průměrný starobní sólo důchod byl v Královéhradeckém kraji 8. nejvyšší mezi ostatními kraji.



## Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) v prosinci 2015



### Jedna čtvrtina příjemců starobního důchodu celkem pobírala předčasný starobní důchod.

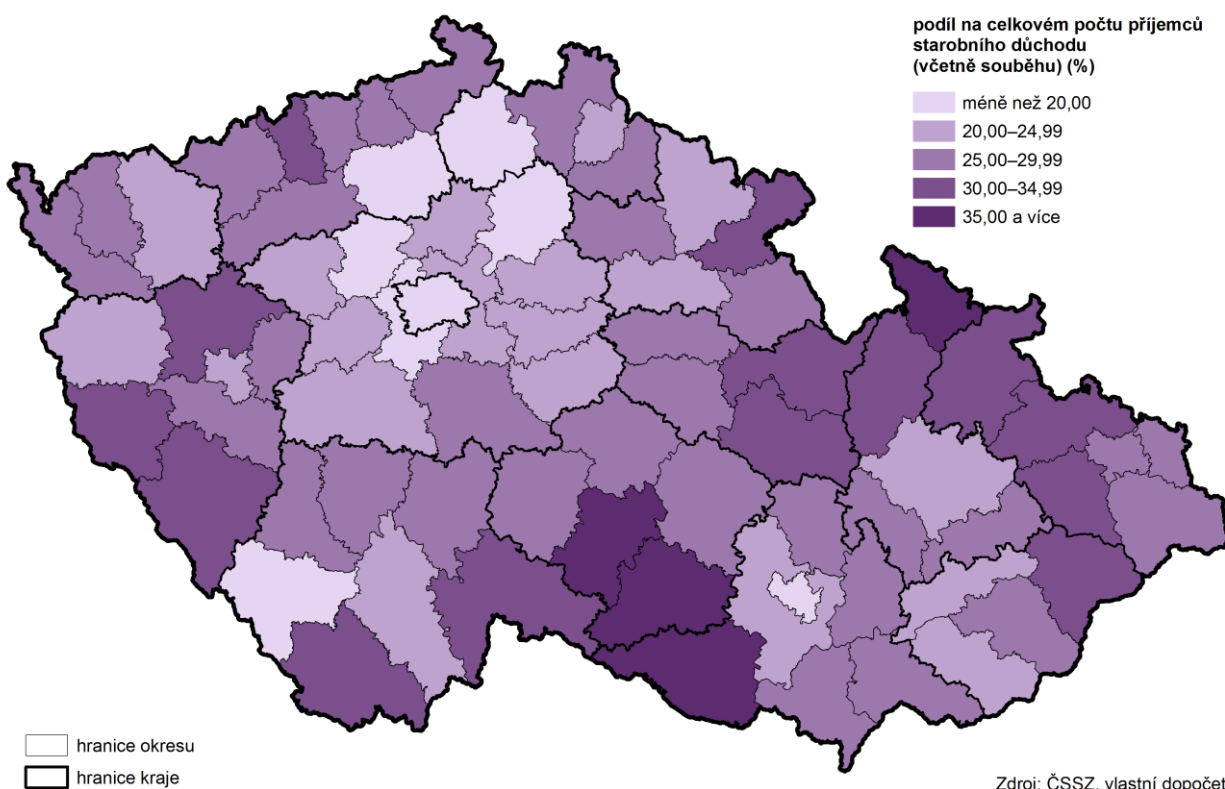
V kraji dlouhodobě stoupá počet příjemců předčasného starobního důchodu celkem (tzn. včetně souběhu s jiným typem důchodu). Ke konci roku 2015 pobíralo předčasný starobní důchod celkem téměř 34 tisíc osob, meziročně se jejich počet zvýšil o 4,1 %, od roku 2010 vzrostl počet předčasných starobních důchodců celkem o více než dvě pětiny tj. o více než 10 tisíc osob. Předčasný starobní důchod celkem pobíraly více ženy, jejich podíl na celkovém počtu předčasných starobních důchodců celkem byl 57 %. Na celkovém počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu) se předčasný starobní důchodci celkem podíleli v roce 2015 jednou čtvrtinou, zatímco v roce 2010 činil jejich podíl necelou jednu pětinu.

### V okrese Náchod pobírala předčasný starobní důchod jedna třetina celkového počtu starobních důchodců.

Z hlediska mezikrajského srovnání patřil podíl předčasných starobních důchodců na počtu starobních důchodců celkem v kraji k těm nižším (5. nejnižší podíl), v kraji Vysočina se podíl předčasných starobních důchodců blížil k jedné třetině, naopak v Hl. m. Praze bylo předčasných starobních důchodců pouze 13 %. Při porovnání jednotlivých okresů kraje byl nejnižší podíl předčasných starobních důchodců na starobních důchodcích celkem zaznamenán v okrese Hradec Králové (20,3 %), nejvyšší podíl vykázal v roce 2015 okres Náchod (33,9 %).



## Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2015



### **Kriminalita**

**Počet zjištěných trestných činů byl nejnižší od roku 1991.**

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2015 zjištěno celkem 8 575 trestných činů. Kriminalita v kraji má v desetileté časové řadě klesající tendenci, v roce 2015 poprvé od roku 1991, klesl počet zjištěných trestných činů pod hranici deseti tisíc. Meziroční pokles zjištěných trestných činů byl 16%. V porovnání s rokem 2010 se počet zjištěných trestných činů snížil téměř o čtvrtinu (23 %). Přibližně každý 6. zjištěný trestný čin spadal do oblasti hospodářské kriminality, dvě třetiny trestných činů byly delikty kriminality obecné.

**Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel byly čtvrté nejnižší v ČR.**

Z hlediska přepočtu zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v roce 2015 v kraji zjištěno 15,6 činů, v porovnání s rokem 2010 to bylo o 4,5 činů méně. Královéhradecký kraj se řadí mezi kraje s nejnižší kriminalitou, v porovnání s ostatními kraji byl zjištěn čtvrtý nejnižší počet trestných činů na 1 000 obyvatel, tuto pozici měl kraj i v roce 2010. Počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel za ČR dosáhl v roce 2015 hodnoty 23,5, což bylo o 7,9 trestných činů více než v Královéhradeckém kraji.

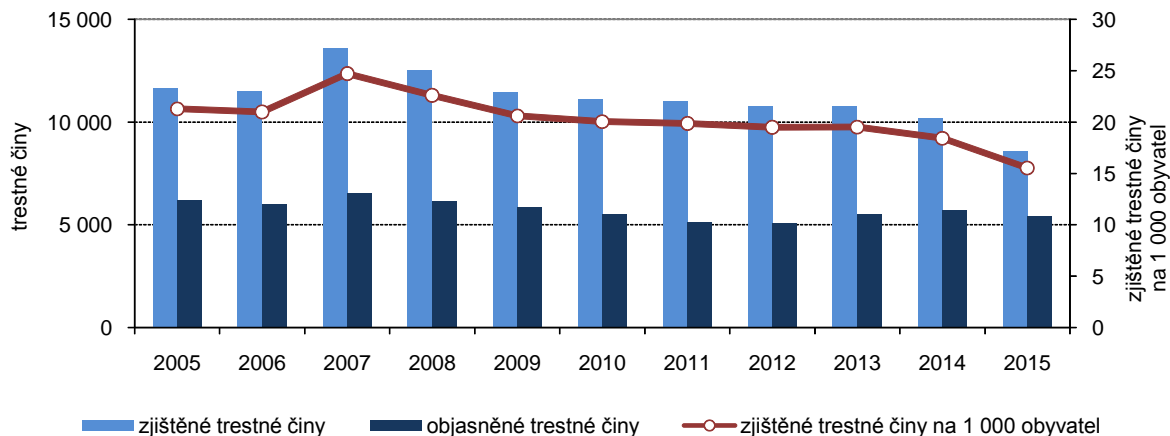
**Nejvyšší kriminalitu vykazuje dlouhodobě okres Trutnov, nejnižší okres Rychnov nad Kněžnou.**

Počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel se výrazně lišil mezi jednotlivými okresy kraje. V posledních deseti letech byla nejvyšší kriminalita zaznamenána v okrese Trutnov (s výjimkou roku 2013, kdy bylo nejvíce zjištěných trestných činů v okrese Hradec Králové), v roce 2015 dosáhl počet trestných činů na 1 000 obyvatel v okrese Trutnov hodnoty 16,9, v porovnání s rokem 2010 je to pokles o 4,6 trestných činů. Okresem s nejnižší kriminalitou byl v letech 2005 až 2015 Rychnov nad Kněžnou, v roce 2015 zde bylo zjištěno 12,2 trestných činů na 1 000 obyvatel, v roce 2010 to bylo o 3,4 činů více.





**Graf 2.23 Kriminalita v Královéhradeckém kraji**



### **Dopravní nehody**

**Počet dopravních nehod meziročně stoupl, v porovnání s rokem 2010 o více než pětinu.**

V roce 2015 asistovala Policie České republiky u 4 460 hlášených dopravních nehod. Počet dopravních nehod meziročně stoupl o 206 událostí, tj. o 5 %. V delší časové řadě není možné vývoj nehodovosti sledovat, neboť v roce 2009 došlo ke změně pravidel pro jejich hlášení Policií ČR. Od roku 2010 počet dopravních nehod každoročně stoupá, až na rok 2013, kdy byl zaznamenán meziroční pokles. V porovnání s rokem 2010 byl v roce 2015 nárůst počtu dopravních nehod v kraji více než 20%. Nejméně nehod bylo vykázáno v roce 2015 v okrese Rychnov nad Kněžnou (13 % z celkového počtu nehod v kraji). Nejvíce (téměř jedna třetina) dopravních nehod se v roce 2015 stalo v okrese Hradec Králové. Přestože byl Hradec Králové okresem s nejvyšší nehodovostí v kraji, byl zároveň jediným okresem kraje, kde byl zaznamenán meziroční pokles dopravních nehod.

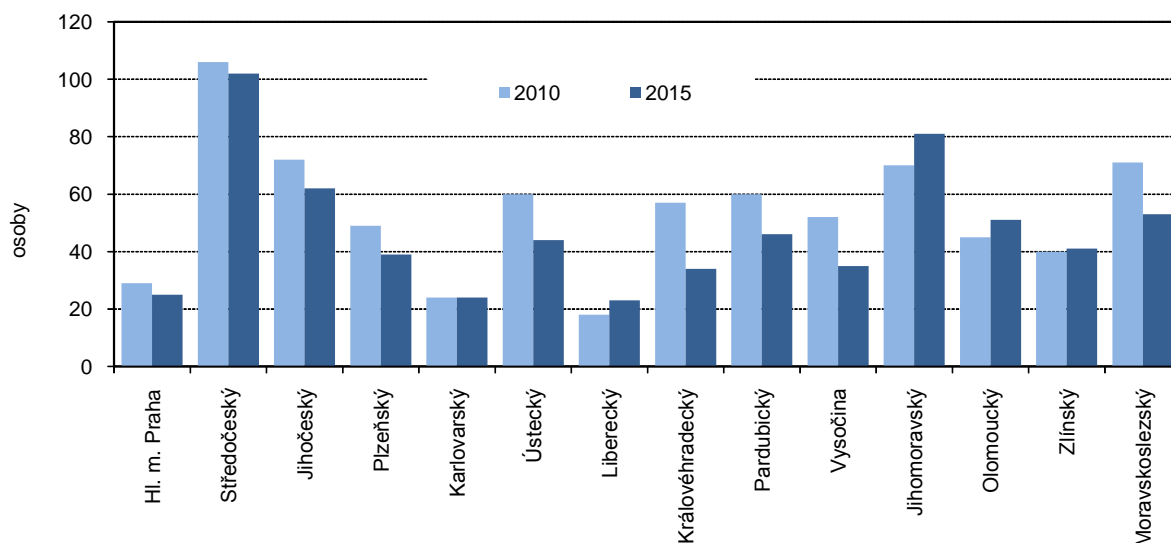
**Nehodovost v kraji byla pátá nejvyšší v ČR.**

V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu došlo na území kraje k 8,1 hlášeným dopravním nehodám, v porovnání s ostatními kraji šlo o pátou nejvyšší nehodovost v ČR. Tato hodnota byla však stále ještě pod úroveň průměrné nehodovosti za celou ČR, která v roce 2015 činila 8,8 nehod na 1 000 obyvatel. V roce 2010 činila nehodovost v kraji 6,7 nehod, což je nárůst o 1,4 p.b. Z hlediska meziokresního srovnání se nehodovost v kraji pohybovala v intervalu 7,3 nehody (okresy Náchod a Rychnov nad Kněžnou) až 8,9 nehod (okres Hradec Králové).

**V porovnání s rokem 2010 byl v kraji jako jediném v ČR zaznamenán pokles počtu nehod se zraněním nebo usmrcením.**

Přestože počet hlášených dopravních nehod v kraji v posledních letech stoupal, počet nehod se zraněním nebo usmrcením měl spíše klesající tendenci. V letech 2012 a 2013 se počet těžkých dopravních nehod se zraněním nebo usmrcením meziročně snižoval, v roce 2014 došlo k meziročnímu nárůstu o 14 %, ale v roce 2015 byl opět zaznamenán meziroční pokles dopravních nehod se zraněním nebo usmrcením o 5,7 %. Tento pokles byl nejvýraznější mezi ostatními kraji. Při porovnání let 2010 a 2015 byl Královéhradecký kraj jediným krajem v ČR, kde došlo ke snížení počtu dopravních nehod se zraněním nebo usmrcením, ve všech ostatních krajích počet těchto nehod stoupl.

**Graf 2. 24 Usmrcení při dopravních nehodách podle krajů v roce 2010 a 2015**



**Meziročně klesl i počet usmrcených, těžce a lehce zraněných.**

Počet usmrcených při dopravních nehodách v roce 2015 dosáhl počtu 34 osob, meziročně se počet usmrcených snížil o 1 osobu. V porovnání s rokem 2010 však počet usmrcených klesl o 23 osob (57 usmrcených). Těžce zraněných bylo v roce 2015 zaznamenáno 125, což je o téměř 30 % méně, než v roce 2014. Při porovnání let 2010 až 2015 počet těžce zraněných dosáhl maxima v roce 2011, kdy se jejich počet vyšplhal na 206 osob. V roce 2015 bylo lehce zraněno 1 281 osob, jejich počet meziročně klesal v letech 2012 a 2013, výrazný nárůst byl zaznamenán v roce 2014, v tomto roce bylo lehce zraněno 1 329 osob, vyšší počet lehce zraněných byl naposledy zaznamenán v roce 2007. V roce 2015 bylo lehce zraněných meziročně o 3,5 % méně, přesto byl tento počet vyšší než v letech 2008 až 2013.

**Meziroční pokles nehod pod vlivem alkoholu byl nejvýraznější mezi kraji.**

Vlivem alkoholu došlo v roce 2015 v kraji k 201 dopravním nehodám, což bylo nejméně za posledních pět let. Meziroční pokles o 13 % byl nevyšší mezi ostatními kraji ČR, v 6 krajích byl zaznamenán meziroční nárůst dopravních nehod pod vlivem alkoholu, nejvyšší v Karlovarském kraji (o 16 %). Meziroční snížení nehod pod vlivem alkoholu bylo zaznamenáno ve všech okresech kraje.

**Výše škod na vozidlech způsobených při dopravních nehodách v posledních třech letech rostla.**

Škody na vozidlech, jejich nákladu nebo na komunikaci, způsobené při dopravních nehodách v posledních třech letech stoupaly. V roce 2015 dosáhly hodnoty 252 milionů Kč, meziroční nárůst činil 6 %. Při porovnání s rokem 2010 se výše škod zvýšila téměř o jednu pětinu.

**Další údaje k sociálním vývoji Královéhradeckého kraje jsou na [www.hradeckralove.czso.cz](http://www.hradeckralove.czso.cz).**

Souhrnná data se zveřejňují čtvrtletně [Statistický bulletin Královéhradeckého kraje](#)

a ročně poskytuje [Statistická ročenka Královéhradeckého kraje](#)

Aktuálně na internetových stránkách v odkaze [Statistiky](#)

